

108

Пстэумэ апэу предприятие пэрытхэр...

Тыгъуасэ УФ-м промышленностымкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрэу Денис Мантуровыр МыекӀуапэ кӀэжыагъ. Ащ станицэу Ханскэм щыӀэ аэродромым шыпӀэгъокӀыгъэх АР-м и Лышхъэу Тхыаклушынэ Аслъан, Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, АР-м экономикэ хӀэоньгъэхэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрэу Лыхъэс Махмудэ.

Пстэумэ апэу федеральнэ министрэм республикэм ипашӀэхэр игъусэхэу ООО-у «Зарем» зыфилорэм кӀуагъэх. Ащ ипашӀэу Пшыжъ Шамсудинэ производствэр зэрэгъэпсыгъэр, кӀуачӀэу, амалэу яӀэхэр министрэм кыфилотагъэх. Мы хызмэт-шлӀпӀэм кыдыгъэкӀыхэрэр машинэшӀ отраслэм ильэныкӀо зэфӀэшхӀафхэм ачагъэфедэ. Ащ ипродукцие Урысыем исубъектхэм ямызакъоу, СНГ-м икӀэралыгъохэм зкӀи лӀоми хӀунэу ачагъэфедэ хъугъэ. Кризисым кыныгъоу кызыдиххыгъэхэм ягъэ кӀэкӀо нахъ мышӀэми, производствэр кыагъуцугъэп ыкӀи лӀэшэуи кышыкӀагъэу пӀон лӀӀэкӀыштӀэп. ӀэкӀыбым

продукциер кырамыщэу мыщ кышыдагъэкӀырэр дгъэфедӀным тыкыфӀэлоным мы хызмэт-шлӀпӀэр фӀелорышӀэ. Банкым чыфӀэу кыӀахыгъэм процентэу те-хӀорэм пӀуагъэхӀанэу субсидие мызэу, мытӀоу республикэм зерафитӀупшыгъэм предприятием ипашӀэ кӀигъэтхыгъ. Джащ фӀэдэу редукторышӀ заводыр УФ-м промышленностымкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ и Министерствэ ипрограммэу промышленностым хӀэоньгъэхэр егъэшыгъӀхэм фытегъэпсыхыагъэхэм ахӀалажӀэ.

Нэужым Денис Мантуровым республикэм ипашӀэхэмрэ АО-у «Картонтарэм» щыӀагъэх. Ащ игъэцӀэкӀэкӀо директорэу

Сергей Погодиным производствэр зэрэгъэпсыгъэм, хӀэоньгъэу яӀэхэм ащигъэгъозагъэх, япродукцие кыригъэлъэгъугъ. Мы предприятием тхылыпӀэм хӀшыкӀыгъэ продукцие зэфӀэшхӀафхэр кыдыгъэкӀых. Картонным хӀшыкӀыгъэ кӀэмланэу ащ кышыӀхэрэр гъомылӀпхъэшӀ предприятие зэфӀэшхӀафхэм, консервхэр кыдызгъэкӀыхэрэм, бытовой химииер кӀэзышыӀхэрэм япродукцие дальхӀанэу ащӀафхы. Сергей Погодиным кызырӀуагъэмкӀэ, Урысыем икыбылэ шӀолъыр ит хызмэтшлӀпӀэхэр ары продукциер зыдалхъэрэ кӀэмланхэр нахыбӀэу зыфатӀупшыхэрэр.

УФ-м промышленностымкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрэу мы предприятиехэр кызыкӀуэхэм ууж зэхэсыгъоу зехишагъэм пстэури кышызфиххысыжыгъ, Адыгеим кыблӀэгъэным лӀапсэу фӀэхъугъэм кытегушыагъ.

* * *

Мы мӀэфэ дӀэдэм Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхыаклушынэ Аслъанрэ УФ-м промышленностымрэ сатыумрӀэкӀэ иминистрэу Денис Мантуровымрэ зыхӀэлъжыгъэхэ зэхэсыгъоу щыӀагъ. Ащ хӀэлъжыагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, министрэхэм я Кабинет хӀэтхэр, республикэм ит предприятие инхэм япашӀэхэр, нэмыкӀхэри. Адыгеим ипромышленность хӀэоньгъэхэр ышынхэмкӀэ амалэу щыӀэхэм кӀэзэрэуӀоигъэхэр атегушыагъэх.

Зэхэсыгъом ипӀэулэ промышленностым хӀэоньгъэхэр ышынхэм зылахышӀу хӀэл нӀбгырэ заулэмэ УФ-м промышленностымрэ сатыумрӀэкӀэ и Министерствэ ищытхъу ыкӀи рӀэзэныгъэ тхылхэр афагъэ-шӀошагъэх, ахэр федеральнэ министрэм аритыжыгъэх.

Денис Мантуровым пӀэулэ псалӀэ кышыӀыгъэ кыыхигъэ-щыгъ Адыгеим игуапэу кызырӀуагъэр. Промышленностым ыльэныкӀокӀэ мы ильэсым республикэм кӀэгъэлъэгъоны-шӀухэр зӀрӀэхэр, ащкӀэ щысэ зытепхын шӀолъырэу зӀрӀэщы-тыр кыӀуагъ. «Промышленностым фӀэгъэхыгъ» зыфилорэ хӀэбзгъэуцугъэр Адыгеим зӀрӀэщашагъэм мӀхӀанэшхо илӀэу ылытагъ.

Уахътэ кыыхихи республикэм кызырӀуагъэмкӀэ министрэм зӀрӀэфӀэразэр кыӀуагъ нэужым гуцыӀэр зыштӀэгъэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу.

— Адыгеир аграрнэ шӀолъырэу щыт нахъ мышӀэми, промышленностым хӀэоньгъэхэр ышынхэм мӀхӀанэшхо етӀэ-ты, ащ тегъэгумӀэкӀы. НепӀэрэ уахътэм диштӀэрэ предприятие-хэр тилӀх, ахэм гъэхъгъэшӀухэр ашӀых, ыпӀэкӀэ лӀӀэкӀуатӀх. Федеральнэ программэу щыӀэхэм тахӀалажӀэ, республикэм иэкономикэ зӀрӀэхъоштӀым тыпӀыл, ащкӀэ пӀэрытныгъэ зы-лыгъ типромышленнэ предприятиехэм бӀэкӀэ тащӀугъы, — кыӀуагъ Тхыаклушынэ Аслъан.

Зэхэсыгъом кыкӀолӀэгъэ предприятиехэм япашӀэхэр кӀэгушыагъэх, гъэхъагъэу яӀэхэм адакӀоу непӀэ анахъэу зыгъэгумӀэкӀыхэрэр кыагъэнфагъэх. АщкӀэ федеральнэ министр-ствэр ӀэпыӀэгъу кызырафӀэхун альӀэкӀышт лӀэныкӀохэм атегушыагъэх. Ащ хӀэхъх инвестициехэр нахыбӀэ шыгъӀхэр, кыдагъэкӀырэ продукцием илӀу-гъэкӀын, ачагъэм кыкӀэкӀогъэ ахъӀэм икызыкӀэгъэкӀожын, нэмыкӀхэри.

Амалэу щыӀэмкӀэ республикэм ит предприятиехэм ӀэпыӀэгъу зӀрафӀэхъуштхэр федеральнэ министрэм кыӀуагъ.

Нэужым журналистхэм кы-тыгъэ упчӀэхэм Тхыаклушынэ Аслъанрэ Денис Мантуровымрэ джӀуапхэр кыратыжыгъэх.

ХЪУТ НӀфсӀт.

ТХЫАРКЪОХЪО Адам.

СурӀтхэр А. Гусевым тыри-хыгъэх.

Ныбджэгъухэр!

Адыгэ, Къэбартэ-БӀэлъ-кыар ыкӀи КъэрэщӀэ-ЩӀэ-джӀэс республикэхэм ягъэ-зет шхыӀӀэхэм тызэхэ-тӀэу зичызу номерэу непӀэ кышыуфӀдгъэхъа-зы-рыгъэр тиныбжыкӀӀэхэм афӀэгъэхыгъ. Тиadyгэ лӀӀӀэкӀэ инеушӀр мафӀэ зӀлӀытыгъэ тиныбжыкӀӀэхэм лӀэныкӀо зӀфӀ-шхыафхэмкӀэ гъэхъагъэ зышыӀхэрэр тӀэгъӀа-плӀх, ягугъу шӀукӀэ тшы-тшыгъу. КъэшыушӀжы-рэмэ шӀуарыгушху, апӀэ-рӀэу кышыушӀдгъаӀӀэрэмэ нӀлуасэ зӀфӀэшхушӀ!

Дмитрий Медведевыр ИлӀэсыкӀэмкӀэ Адыгеим и Лышхъэу кыфӀэгъушӀуагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ и ТхыаматӀэу Дмитрий Медведевым ите-леграммэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхыаклушынэ Аслъан ыцӀэкӀэ кӀэ-кӀуагъ. Ащ мырӀуштӀэу кы-щӀо:

«ЛытӀэныгъэ зыфӀэсшы-рӀэ Аслъан Кытэ ыкӀор!

ИлӀэсыкӀэу кыхыӀэрэм фӀӀӀ сыгу кызыдӀэу сып-фӀэгъушӀо.

Мы мӀэфӀэкӀым лӀэуж зӀ-фӀэшхӀафхэр зӀрепхы, чӀ-фыгъорэ зӀхӀӀӀэ фӀабӀэхэм-рӀэ кызыдӀэхы, цыфхэм агу кыӀӀӀы.

ИлӀэсэу икӀырэм тӀэ гъ-хъагъэу тилӀэхэм тагъэгъушӀо-щыгъ, тызӀгъусэу кыны-гъохэр кызытӀнӀэкӀыщыгъэх, тигухӀыкӀӀэхэр кыддӀэхун-хэм тыпыллыгъ. 2016-рӀэ илӀэсыр кыхыанкӀэ кӀӀӀӀ-жыгъэр мӀэкӀэ дӀэд. ИлӀэ-сыкӀӀэр УрысыемкӀи, ащ щы-псӀэхэрэмкӀи мафӀэ орӀэху, унагъо лӀӀӀӀ мамырныгъэ, зӀгурыӀоныгъэ, шӀульӀэгъу ерӀӀ.

Псауныгъэ пытӀэ уилӀӀӀӀ, гъэхъагъэхэр пшыӀӀӀ сып-фӀӀӀӀ.

Д. МЕДВЕДЕВ»

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм ищытхьуццэхэр кыкылэлыкдохэрэм афэгъэшъошэгъэнхэу:

Экономикэм ихэхъоныгъэ илахь зэрэхышыхьэрэм ыкIи гуетыныгъэ фырилэу Iоф зеришлэрэм апае щытхьуццэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфилорэр **Бородин Андрей Игорь ыкIом** — муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Къалэу МыекIуапэ» инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэ игуадз.

Псэолъэшынэм ылъэныкъокIэ гъэхъагъэу илэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Iоф зеришлэрэм апае щытхьуццэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэолъэшI» зыфилорэр **ЕнэмыкIо Аслъан Исмахилэ ыкIом** — пшъэдэкIыжъэу ыхьырэмкIэ гъунэкпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу проект псэолъэшI-технологическэ институтэу «Адыгэстройтехпроект» зыфилорэм иинженер шъхьал.

ЦIыфхэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцкIэн ихэхъоныгъэ илахьэу хишыхьэрэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Iоф зеришлэрэм апае щытхьуццэу «ЦIыфхэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцкIэн ылъэныкъокIэ Адыгэ Республикэм изаслуженнэ IофышI» зыфилорэр **Морозов Владимир Михаил ыкIом** — унэ-коммунальнэ хъызмэтым имуниципальнэ предприятиеу «Красногвардейское» зыфилорэм иинженер шъхьал.

Хэбзэгъэуцугъэм игъэпытэнкIэ гъэхъагъэу илэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Iоф зеришлэрэм апае щытхьуццэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфилорэр **Слоневский Владимир Александр ыкIом** — муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Къалэу МыекIуапэ» инароднэ депутатхэм я Совет июридическэ отдел ипаш.

Культурэм ихэхъоныгъэ ялахь зэрэхашыхьэрэм ыкIи гуетыныгъэ фырилэу Iоф зэрашлэрэм апае щытхьуццэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ IофышI» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

Пчэнашэ Джантыгъ Къанэ ыпхъум — муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Шэуджэн районым» культурэмкIэ имуниципальнэ бюджет учреждениеу «Шэуджэн гупчэ клуб системэр» зыфилорэм идиректор;

ХьокIон Маринэ Къэлэубатэ ыпхъум — муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Кошхьэблэ районым» культурэмкIэ имуниципальнэ бюджет учреждениеу Гупчэ тхыльеджэпIэ системэр» зыфилорэм идиректор;

Хьахьурэтэ Светланэ Федор ыпхъум — муниципальнэ бюджет учреждениеу «ТэхьутэмыкIое гупчэ тхыльеджэпIэ системэр» зыфилорэм и Нэтыхьое къоджэ тхыльеджэпIэ ипаш.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
кь. МыекIуапэ,
тыгъэгъазэм и 25-рэ, 2015-рэ илъэс
N 186

Медалэу «Урысыем ипатриот» зыфилорэр аратыжыгъ

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IукIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет тыгъэгъазэм и 28-м медалэу «Урысыем ипатриот» зыфилорэр аратыжыгъ.

Урысые къэралыгъо дзэ тарихь-культурэ гупчэу Урысые Федерацием и Правительствэ дэж щызэхэщагъэр ары мыщ фэдэ наградер зыгъэнэфагъэр.

НыбжыкIэхэм япатриотическэ плуныгъэ, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 — 2018-рэ илъэсхэм лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр нахьышIу шыгъэнхэр ыкIи ныбжыкIэхэм патриотическэ плуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэм кышшылъытэгъэ пшъэрылхэм ягъэцкIэн ялахьышхо зэрэхашыхьэрэм фэшI зигугъу къэтшыгъэ Комитетым итхьаматэу Шъхьэлэхьо Аскэр правительствэ медалэу «Урысыем ипатриот» зыфилорэр аратыжыгъ:

Комитетым лъэпкъ IофхэмкIэ иотдел ипашэу **С. Ю. Нэхаим;**
муниципальнэ образованиеу «Къалэу МыекIуапэ» культурэмкIэ и ГъэIорышIапIэ ипашэу **Р. А. Цэм;**

Урысые Федерацием и Улэ-шыгъэ КIуачIэхэм яветеранхэм

я Урысые общественнэ организациие ишъолпыр къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм итхьаматэу **П. М. Асеевым;**

муниципальнэ учреждениеу «НыбжыкIэ координационнэ гупчэм» идиректорэу **В. В. Новарчук.**

Урысые Федерацием и Правительствэ 2006-рэ илъэсым шэклогъум и 13-м ышIыгъэ унашъоу N 677-р зытетымкIэ медалэу «Урысыем ипатриот» зыфилорэр агъэнэфагъ. Урысыем щыпсэухэрэм патриотическэ плуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэным зилахьышхо хэзышыхьэхэрэм, патриотическэ плуныгъэм тегъэпсыхьэгъэ программэхэр зыгъэцакIэхэрэм ащ фэдэ медаль араты. Урысые Федерацием щыщхэу патриотическэ плуныгъэм зилахьышхо хэзышыхьэхэрэм, общественнэ IофшIэным, дзэм, нэмыкI IофшIэнхэм лыхьужьныгъэшхо кышшылъытэгъэ фэхэрэм медалэу «Урысыем ипатриот» зыфилорэр афэгъэшъуашэ.

ЯIофыгъохэм атегушчыIагъэх

Зыныбжы имыкIугъэхэм яIофыгъохэм ыкIи яфитыныгъэхэр къэухьумэгъэнхэм афэгъэгъэ республикэ комиссием зичэзыу зэхэсыгъоу иIагъэр зеришагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу **Наталья Широкова.** Непэрэ мафэм ехьулэу мыхэм альэныкъокIэ Iофхэм языхтэ зыфэдэм, гумэкIыгъоу, щыкIагъэу щыIэхэм къэзэрэуэгъонгъэхэр атегушчыIагъэх.

Зыныбжы имыкIугъэхэр зымыгъэзагъэхэу урамым темытынхэм, бзэджэ-шлагъэ зэрамыхьаным афэшI Iофтхьабзэу зэхэцэхэрэм къатегушчыIагъ Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ унагъом, сабыйхэм ыкIи бзылфыгъэхэм яIофыгъохэмкIэ иотдел ипашэу Абрэдж Нэфсэт. Ащ кы-зериIуагъэмкIэ, щыIэныгъэм чыпIэ кыин ригъэуцогъэ ныбжыкIэхэм Iоф адэзышлэрэ, социальнэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцкIэрэ гупчи 8 республикэм щызэхашагъ, специалист нэбгыри 123-рэ ахэм ащэлажъэ, яшIэныгъэхэм ахэзыгъэ-

хьорэ егъэджен зэфэшъхьафхэр ренэу афызэхашэ.

Тыгъэгъазэм и 1-м ехьулэу нэбгырэ мин 22-рэ фэдизмэ яфэIо-фашIэхэр мыщ фэдэ гупчэхэм зэшIуахыгъ, ахэм ахэт зыныбжы имыкIугъэ нэбгырэ мин 13,7-рэ. Унэгъо мини 7,3-мэ яшIуагъэ арагъэкIыгъ, ахэм ащыщых сэкъатныгъэ зилэ сабыйхэр зыпIурэ унэгъо 1879-р, гъот макIэ зилэ унэгъо мини 3-м ехьу, зыщыпсэухэрэр егъэзыгъэкIэ къэзыбгынэгъэ унэгъо 84-рэ. Ахэм социальнэ-психологическэ ыкIи социальнэ-педагогическэ фэIо-фашIэхэмкIэ Iэпылэгъу афэхьугъэх. Къэралыгъо ахьщэкIэ

унэгъо 1726-мэ Iэпылэгъу афэхьугъэх, зэкIэмкIи ащ сомэ миллиони 5,3-рэ пэлухьагъ.

Абрэдж Нэфсэт кызыери-луагъэмкIэ, 2015-рэ илъэсым учетым хэт унэгъо 38-мэ зыхатхыкIыжыгъ, 15-мэ яунагъо игъэпсыкIэ нахьышIу хьугъэ. Учетым мы илъэсым кыкIоцI унэгъо 37-рэ хагъэуцагъ.

ЩыIэныгъэм чыпIэ кыин ригъэуцогъэ ныбжыкIэхэм лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ Iэпылэгъу зэрафэхьухэрэм атегушчыIагъэх. Джащ фэдэу зыныбжы имыкIугъэхэм апае зэрэ Урысыеу Iоф щызышIэрэ «цыхьэшIэгъу телефонэу» **8-800-2000-122-рэ** зиномерым шIуагъэу пылым къытегушчыIагъэх. КIэлэцIыкIухэр, нытыхэр зыгъэгумэкIырэ упчIэхэр специалистхэм афагъэ-зэнхэ альэкIы, джэуапхэри охьтэ кIэкIым агъотых, ищыкIагъэ хъумэ, психологхэр, социальнэ кьулыкIухэм яIофшIэхэр, нэмыкIхэри Iэпылэгъу къафэхьух. Зигугъу къэтшыгъэ телефон номерым мы илъэсым нэбгырэ 1343-рэ кытеуагъ ыкIи ахэм яшIуагъэ арагъэкIыгъ. Зэхэ-сыгъом хэлэжыагъэхэр нэмыкI Iофыгъохэми атегушчыIагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашыгъэх.

ПIАТЫКЪО Анет.

ЩЭНХАБЗЭ

Сэ къафэм насыпыфIэ сещI

псэртэкъым сыкъэфэнуи. Балигъ сыхьуа нэужьщ сыщыдихьэхар, илъэс 17-м сити.

Си ныбжыгъэу хьы-джэбзым «къафэм ды-хэгъыхьэ» жилэри, Атэбий Игорь зи унафэщI «Кавказ» къэфакIуэ гупыр щылажэм де-кIуэлIагъэ арат. 1995 гъэм а гупым сыха-гъэхьащ. ИужькIэ, 1999 гъэм, «Кабардинка»-м сыкышчыфэу щIэздзаш. Ди уна-гъуэм къэфакIуи, уэрэд-жылакIуи, уеблэмэ щэнхабзэм епха Iэ-щIагъэ зили искъым. Си адэ-анэм яфIэфIтэкъым сыкъэ-фэну. Ауэ сэ къафэм сы-дихьэхьыщати, сухыфIэдэ-жакъым. Сэ къафэм насы-пыфIэ сещI,— желэ Мадинэ.

Мадинэ и лэжыгъэр фыуэ щилъагъу щхьэусыгъуэхэм ящыщ ансамблым хэтхэр зэрызэхуэгуагъэр. ИкIи зэры-жилэмкIэ, ар нэхьыбэу зи фышIэр ансамблым и уна-фэщI Атэбий Игорщ. Гупыр куэдрэ гъуэгу зэдытэхьащ, зэсащ, зы унагъуэ дахэ хуэ-дэу зэхэтщ.

— «Кабардинка»-м сыхэ-ту япэ дыдэу сыздэкIуар Сингапурщ. Абы кыкIэлъы-кIуащ Германиер, Америкэр, Алжири дышIлащ. Дигу хэ-хьуэу дыхэтэщ 2014 гъэм Сочэ щекIуэкIа щымамахуэ Олимп джэгухэм.

Адыгэ къафэм и хабзэ-хэр апхуэдизкIэ зэгъэкIуащи, цIыхум и Iэпкълэпкъым и закъуэкъым ипсыхьыр, атIэ и гупсыси, и зылыгъыкIи, уеб-лэмэ и псэлъэкIэми зрегъэ-хьуэжыф.

— Укышчыфэм деж уи псэр хьэуа къабзэм щыхуар-зэ хуэдэщ, дамэ кыпIтэкIэ. Сытым дежи уи щхьэр лъагъэу уегъэлыгъ къафэм. Утыкум ушитым, къалэ уэрамхэм ущ-рикIуэм деж адрей цIыхухэм зыгуэркIэ уакъыхэщхьэху-кIуы кыпIшохуэ. Къафэм игъэза-щIэу кышIэкIынуш уигъэгу-шхуэн къалэнри,— желэ ди псэлъэгъум.

Къафэм апхуэдизу зи гур ета бзылхугъэм и жагъуэ мэхьу абы и хабзэр ямы-гъэзащIэмэ.

— Иджыпсту куэдрэ уро-хьэлIэ адыгэ къафэм кье мызэгъыу зышашI. Ар емы-кIуш. Ауэ нэгъуэщI зы лъэ-ныкIуи хэлъщ мы Iуэхум: гуфIэгъуэхэм къафэр зи Iэ-щIагъэхэр ирагъэблагъэ хьуа-щи, ахэр утыку кыхьа нэужь, адрейхэр къэфэну тегушхуэ-жыркыым. Ар сфIэтэмэм-кыым, — желэ.

Адыгэ къафэм и пкъыгъуэ нэхьышхьэщ утыку укызыери-хьэ фащэр. Къафэм и хьэ-лымрэ фащэм и теплъэмрэ зэрызэхуэкIуэм куэд елът-тащ. Сокъур Мадинэ зэры-жилэмкIэ, игу ирохь ХьэцIы-кIу Мадинэ, Хьурей Жаннэ сымэ ансамблым хуад фа-щэхэр.

ГУГЪУЭТ Заремэ.

Нэхэе Вячеслав илакьоклэ Джэдэжэхаблэ щыщ, ау ежэ Мыекьуапэ кышыхуыгъ, щапугъ. КӀалэм илъэс 30-м тӀэкӀу ехьоу кыгъэшлагъэм наукэм ыльэныкьоклэ зигъо ифагъэр кыдэхуыгъэр бэ. Ар социологии шӀэныгъэхэмкӀэ доктор, Адыгэ кьэралыгъо университетым социологиемрэ философи-емрӀкӀэ икафедрэ икӀлӀэгъадж. НӀлуасэ тызыфӀэхуыгъэ кӀалэр рӀхъат, укӀытапх, цытху кы-

ШӀэныгъэм илӀэжыакӀу

мылӀжыгъэу елъытэ, ышӀэрэр зыгъэбагъохэрэм ащыщӀ.

Вячеслав янэ-ятӀхэр мӀкьумӀщ сӀнӀхъатым епхыгъэх. Ежэ Мыекьуапэ гимназиуе N 22-р кызыеухым, Пшызэ шӀолпыр кьэралыгъо университетым тарихьымкӀэ, социологиемкӀэ ыкӀи дунӀэ зӀфыщытыкӀӀэхэмкӀэ ифакультет чӀэхьагъ, дӀгъоу еджагъ. Езыгъэджагъэу ыкӀи диплом лӀфшӀэныр езыгъэтхыгъэу Александр Кашенкэм кӀалэр шӀэныгъэм зӀрӀфӀэщӀагъэм елъытыгъэу кылухырэ университетым иаспирантурэ чӀэхьанӀу ригъэблӀгъагъ, ау Вячеслав Мыекьуапэ кыгъэзӀжыгъ.

Адыгэ кьэралыгъо университетым икафедрӀу джы непӀ лӀф зычишӀэрэм чӀэхьанӀу ащ ипащӀу АфӀшыжы Тыркубий нӀлуасэ фӀэхуыгъ. ТӀӀкӀурэ зызӀдӀгъушӀӀэхэм, Тыркубий кӀалэр ыгу рихыгъ, кафедрэм лӀф цышӀӀэнӀу ригъэблӀгъагъ. Вячес-

лав наукэм хӀхъанымкӀэ, ащ илъагъо пытӀу теуцонымкӀэ Тыркубий ишӀуагъэ кьӀӀкӀуагъэу елъытэ ыкӀи гуфӀӀбӀныгъэ хӀлӀӀу игугъу кьешы, шӀхьӀкӀӀӀфӀэшхо зӀрӀфырилӀэр мызӀу, мытӀоу кы-хегъэщы.

НаукӀу зыпылӀыым кӀалэр кытегушӀыӀэ зӀхъум, гушӀыӀу «творчествӀэр» бӀрӀ кыхыгъӀа-фагъ. Социологием творчeskӀэ еклӀолакӀэ зӀрӀфӀӀшӀыщытымкӀэ сызеупчӀым, шӀэныгъӀӀӀжы ныбжыкӀӀэм игуапӀу кысфилотагъ непӀ обществэм зӀхьокӀыныгъэ-шхохӀу фӀэхуэхэрэм ялытыгъэу мы наукэм нӀмыкӀ еклӀолакӀэ фыуилӀн фауэ зӀрӀхуэрӀ. Шы-лӀэныгъэу зызӀблӀзыхуэрэ зӀпытым илофыгъохэр сыдми блӀкыгъэ илъӀсхэм агъӀфедӀэщы-гъэ еклӀолакӀэ-шыкӀӀэхэмкӀэ зӀхӀӀфын зӀрӀмылӀӀкыщтыр кы-лотагъ.

ЕгъӀджэнымрӀэ наукэмрӀэ зӀрӀзӀдифырӀэр, а лӀэныкьуйтӀур

зӀзӀзӀгъыгъэмӀ кӀалӀэм сеупчӀы.

— А лӀэныкьуйтӀур зӀмы-зӀгъӀу, егъӀджэным охътабӀе тефӀу, ащ наукэм иягъэ еклӀу зылытӀэхэрӀр цыӀӀӀх. Ау лӀфыр ащ тетӀп. СӀэ сишӀошӀыкӀӀэ, аужыпкӀэм ащ ишӀуагъэ кьӀӀо. НыбжыкӀӀэхэм лӀф адапшӀӀэ зыхуыкӀӀэ, наукэм ыльӀэныкьокӀэ кӀӀӀӀӀӀшхо огъоты. ШыӀӀэныгъэм зӀкӀӀэ зӀхьокӀыныгъэу фӀэху-хэрӀр апӀрӀу кызыхӀӀӀхэрӀр студентхэр арых. АрышӀ, мафӀэ кьӀс ахэм кӀӀэ горӀэ ахӀола-гъо, рупчӀӀэхэм бӀмӀэ урагъӀ-гупшысӀ, ори лӀф зыдӀӀшӀӀӀжы-н фауэ уашӀы.

Ащ фӀӀӀу ригъаджӀхэрӀр еджӀэным фӀӀӀӀӀӀӀӀу ныбжы-кӀабӀэ ахӀтмӀэ сшӀогъӀӀӀӀӀгон.

— Студентхэм цыф гъӀӀӀӀ-гъоныбӀз ахӀт, ямышӀыкӀӀу гуп-шысӀхӀу, еджӀэным фӀӀӀӀӀӀӀӀу бӀмӀэ салӀкӀӀэ. СӀэ анахӀӀу сы-зыпылӀыр социологиемрӀэ адыга-гъэмрӀэ зӀрӀзӀкӀӀухэрӀр ары. Ар

зышӀогъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ныбжы-кӀӀэхэм кьӀахӀкы. СӀӀри бӀрӀэ сегупшысӀу кыыхӀкы лӀӀӀӀӀӀу пчӀагъэ кызызӀпычыгъэ ады-гагъӀр зӀмыхьокӀыгъэу непӀэ кызырӀэнагъэм. Ар кызыхӀкы-рӀр, лӀапсӀу иӀӀр лӀӀӀӀӀым итарихь шӀӀӀӀэ зӀрӀӀӀӀӀ дӀ-дӀр ары. ШыӀпкӀӀэ, адыгагъӀр мыкӀодынымкӀӀэ бӀзӀм мӀхъанӀ-шхо иӀ.

— НаукӀу социологиер ад-рӀэхэм анахь ныбжыкӀӀу пӀыӀтӀн пӀӀӀкыщта?

— ШыӀпкӀӀэ, мы наукэм илъӀ-си 150-рӀэ ыныбжӀ. Ау ар ныбжыкӀӀ кыпшӀозыгъӀшӀӀрэм лӀапсӀ иӀ. ИлъӀсыбӀкӀӀэ узӀ-кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, шӀӀэныгъӀӀӀӀӀу Гюст Конт социологием еклӀо-лакӀӀу, ащ изӀгъӀӀӀӀӀӀӀ шӀыкӀӀ-амалыкӀӀу кыыхыгъӀэхэм на-укӀр ныбжыкӀӀэ фӀӀӀӀу кып-шӀуагъӀшӀы.

— ТхьауегъӀпсӀу, Вячеслав, наукэм гъӀхьагъӀхэр щып-шынхӀу пфӀсӀӀу.

СИХӀУ Гошнагъу.

Цыфхэм яшӀхьӀкӀӀӀфӀэныгъэ кыылӀӀжыгъ

Цыфым ыгукӀӀэ пӀӀӀӀӀӀӀӀ сӀнӀхъа-тыр сабийзӀ кыыхы. ДжӀгукӀӀэ зӀфӀӀш-хьафхэмкӀӀэ, фильмӀэ гъӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ищӀӀӀӀныгъэ зӀрӀпхы шӀоигъо сӀнӀхъатым фӀӀӀӀӀӀ мӀхъу. БӀрӀӀӀӀр Нурбий зӀ-рылӀӀӀӀӀ лӀфшӀӀэныр джыри сабийзӀ ыгъӀнӀфӀӀӀагъ, зыкыӀӀӀтмӀэ цыфхэм лӀӀыӀӀӀу афӀхъуным кӀӀхьопсыщыгъэ. НепӀ Нурбий нейрхирург лӀзӀэхэм яса-тыр хӀт, Адыгэ республикӀэ клини-чeskӀэ сымӀдӀжӀщым лӀф щешӀӀ.

— Я 8-рӀэ классым сисыгъ цыфхэм сишӀуагъэ язгъӀкыӀнӀу, операцие хыльӀ-хэр сшӀынхӀу сыфае зӀхъум, — кыт-фӀӀуатӀ Нурбий. — Врачхэм афӀӀӀӀ-хыгъэ фильмӀу телевизорымкӀӀэ кьа-гъӀӀӀӀӀӀӀӀ сикӀӀӀӀу сӀяплӀыщыгъ. АхӀр арынкӀи мӀхъу мы сӀнӀхъатыр кыыхӀхынымкӀӀэ лӀӀыӀӀӀу кысфӀӀху-гъӀхэр.

УахӀтӀр лӀыкӀуати, апшӀӀӀр еджапӀӀу зычӀӀхъашӀтым, сӀнӀхъатӀу кыыхы-щтым афӀӀӀӀхыгъэ упчӀӀ кызызӀуцум, ицӀыкӀугъом гухӀлӀӀу илагъӀр зӀрӀхьокӀы-гъӀп. ПшызӀ кьэралыгъо медицинӀэ уни-верситетӀу Краснодар дӀтым 2004-рӀэ илъӀсым чӀахы, ыгу етыгъӀу илъӀси-хыр ащ зыщеджӀ нӀуж край клини-чeskӀэ сымӀдӀжӀщым илъӀсигӀурӀр орди-натурӀр щихыгъ.

2012-рӀэ илъӀсым Нурбий кызыщыху-гъэ кьалӀу МыекьуапӀэ кыгъэзӀжыгъ ыкӀи Адыгэ республикӀэ клиничeskӀэ сымӀдӀжӀщым нейрхирургиёмкӀӀэ иотде-ление лӀф цышӀӀӀӀӀу ригъӀӀӀагъ.

— Такыкыи 5-кӀӀэ тызӀдӀжӀрӀ лӀф-тхьабзӀмкӀӀэ тилофшӀӀн пчӀӀӀӀӀӀӀр етӀӀӀӀӀӀ, — кытфӀӀуатӀ тигушӀыӀӀу. — СымаджӀу тиотделение чӀӀӀӀхэм ялофхэм тӀагъушӀыӀ. Операцие ящыкӀа-гъӀмӀ, чӀӀӀтхыкӀыжыщтхэм, хьауми джыри тӀалыплӀӀӀтмӀэ зӀхӀтӀфы. ЕтӀӀӀӀӀ сӀзӀӀӀӀӀӀ сымаджӀхэр кьӀсӀӀӀӀхьӀх, ялофхэм язытӀт зӀсӀгъӀшӀӀӀ. Операцие сшӀыӀӀу згъӀнӀфагъӀмӀ, нӀужым силоф-шӀӀн лӀысӀгъӀӀуатӀ.

ТигушӀыӀӀу тызӀрӀӀӀгъӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, елбӀтӀу лӀӀыӀӀӀу зыщыкӀагъӀу кьӀуаӀӀӀ-хэрӀр нахыбӀрӀэмкӀӀэ шӀхьӀм шӀобж зӀфӀӀшхьафхэр зытешагъэ хуыгъэ цыф-хэр ары. ЩӀахабӀхэр (грыжӀхэр) зилӀу кьӀуаӀӀӀӀрӀри макӀӀӀ.

Нурбий илофшӀӀн ыгу етыгъӀу егъ-цакӀӀ. СымаджӀхэм зӀрӀӀӀӀӀӀӀ имы-закъоу, ахэм ыгу афӀузы, нӀужым кьӀарыкӀожырӀми егъӀгумӀкы. Операцие ышӀыгъэ сымаджӀм дӀжӀ бӀрӀ чӀӀхьӀ, илофхэм язытӀт кӀӀупчӀӀ, зӀрегъӀшӀӀ.

— КыыхӀкы сӀзӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ащыщхэр

урамым кышӀысӀӀӀӀӀу е сыкызыщыху-гъэ мафӀэм телефонкӀӀэ кысфӀӀӀушӀӀӀӀӀ, — тыщегъӀӀуазӀ Нурбий. — АхӀр кысщыгъушӀӀӀӀӀ, сикъӀӀӀӀ кыкӀӀӀ-упчӀӀӀхэ зыхуыкӀӀ, гопӀшхо сщӀху. лӀпы-лӀгъу сызфӀӀхуыгъӀхэр кысфӀӀӀӀӀӀӀнхэм нахь мылӀку лӀапӀӀэ сӀрӀкӀӀэ цыӀӀ.

БӀрӀӀӀӀр Нурбий ныбжыкӀӀ нахь мышӀӀми, шӀӀэныгъэ куу лӀӀӀӀӀ. Ащ операцие хыльӀӀу ышӀыхӀрӀм, зӀрӀ-лӀӀӀӀӀм яшӀуагъӀкӀӀ, дунӀэ нӀфыр джыри илъӀсыбӀрӀэ алӀӀӀгъун амал нӀбгыра-бӀмӀэ аригъӀӀӀӀӀыгъ. ШыӀпкӀӀэ, врачыр ТхьӀӀ, ау ащ ыӀэ илӀыри макӀӀӀ.

— ХыльӀӀэ дӀдӀу, зӀхӀӀшӀӀ имыӀӀу тиотделение кьӀеолӀагъӀр операцие сшӀыгъӀу, мӀфипшӀыӀр сымӀдӀжӀщым чӀӀӀыгъӀу ежӀ-ежыӀрӀу, ыльӀкьуйтӀӀӀӀӀ зычӀӀӀкыжыкӀӀ, сӀрӀкӀӀэ мӀхъанӀшхо иӀ. Ащ сӀлази, ыльӀэ тӀэгъӀуцожыӀн сшӀӀ-кыгъӀмӀ, силофшӀӀн зӀрӀфӀӀшӀуашӀу зӀрӀзӀгъӀцӀӀагъӀр нафӀ, — кытфӀӀуатӀ врач ныбжыкӀӀм.

ОрдинатурӀр зыщыхыгъэ сымӀдӀжӀ-щым, непӀ лӀф зычишӀӀӀрӀӀ отделе-нием яспециалистхэм зӀрӀфӀӀӀӀӀр БӀ-рӀӀӀӀр Нурбий игушӀыӀӀ кышӀыхыгъ-щыгъ. Ахэм шӀӀэныгъӀу, опытӀу рагъ-гъотыгъӀр гъунӀнчӀӀу кышӀӀху. ШысӀэ зытӀпхын специалистхэм лӀф зӀрадишӀӀ-рӀм, ахэм гушӀыӀӀу зӀрӀфӀӀхуэрӀм врач ныбжыкӀӀм мӀхъанӀшхо реты.

ЗӀрылӀӀӀрӀ сӀнӀхъатыр цыфым ыгу-кӀӀэ кыыхыгъӀмӀ псынӀкӀӀу кыбгӀурӀӀо. Ащ илофшӀӀн сыдигъуи фӀӀӀӀӀӀ, гуфӀӀ-бӀныгъэ хӀлӀӀу егъӀӀӀӀӀ. БӀрӀӀӀӀр Нурбий ыпӀӀкӀэ кьӀӀтӀогъэ гушӀыӀӀхэр ет-хыӀӀӀн лӀӀӀкыщт. Ащ цыфыгъы, гукӀӀӀу ини хӀлӀых. Специалист лӀпӀӀӀӀм гъ-хьагъӀу иӀӀр макӀӀӀ. ПстӀӀуми анахь лӀапӀӀр — цыфхэм яшӀульӀӀу, яшӀхьӀ-кӀӀӀӀӀныгъэ ащ кыӀӀӀжыгъ. Ар ыпӀӀкыи лӀыкӀӀӀӀтӀт, игъӀхьагъӀм ахигъӀхьӀт.

ГЪОНӀЖЫКЪО СӀтӀӀӀ.

СурӀтӀым итыр: **БӀрӀӀӀӀр Нурбий.**

Предприниматель ныбжыкӀ

ООО-у «Топмикс» зыфилорӀм ипа-щӀу ДжармӀкьо Мурат Адыгейм ип-редприниматель анахь ныбжыкӀӀэхэм ащыщ. 1990-рӀэ илъӀсым ар АдыгъкӀа-лӀэ кышӀыхуыгъ. А лӀӀхъаным ятӀу ДжармӀкьо Инвербий кьэралыгъо гъу-напкӀӀхэр кьӀзыгъӀгъунӀрӀ дӀзӀу Па-мир лӀэныкьом щыӀагъэм кьулыкӀу щихыщыгъ. Ащ ыпкӀ кыкыкӀӀӀ, Мурат илъӀс нахыбӀэ ымыныбжыӀу ащ ащӀ-жыгъагъ. НӀужым, ятӀ кьулыкӀур зе-ухым, Адыгейм кьагъӀзӀжыгъӀу яуна-гъокӀӀэ МыекьуапӀэ щӀӀсӀӀх.

Мурат ибизнес мы илъӀсыр ары ныӀӀп зыригъӀжыагъӀр. Урысые кьӀ-ралыгъо социальнӀэ университетым икьутамӀу МыекьуапӀэ дӀтым эконо-мист сӀнӀхъат щызӀрӀгъӀӀӀӀӀыгъ. Къы-зеухым, коммерчeskӀэ банкхэм ащыщ икьутамӀу МыекьуапӀэ дӀтым исӀнӀ-хьаткӀӀэ илофшӀӀн щыригъӀжыагъӀ, ау лӀфӀу ышӀӀрэм ыгукӀӀэ зӀрӀфӀӀӀӀӀӀӀр охътабӀэ темышӀӀӀӀ кыгурыӀуагъ.

— СӀэ сиунаеу бизнес сӀлӀӀным сыдигъокӀи сыфаещыгъ, — ыӀуагъ Мурат гушӀыӀӀу тызыфӀӀхъум. — Ау сыдми зыгорӀм ыуж уехьӀкӀӀэ уилоф зӀрӀ-кӀӀмыкӀыщтыр, лӀӀ кызырӀимыхьыщтыр кызыгурӀӀӀӀ, бӀрӀэ зӀпӀсӀӀӀӀыгъ. СӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ кысфӀӀӀхуыгъ, джы мы сызпылӀыым ары сытӀзыгъӀгъушӀуагъӀр.

Мурат кызыӀӀуихыгъэ предпрятием гипсим хӀшыкыгъӀу псӀӀӀӀӀӀӀным цагъӀфедӀӀрӀ зӀхӀӀгъӀкӀухьӀгъӀэ (смесь) гъушӀӀхэр кышӀыдагъӀкых. Ащ фӀӀӀу республикӀм итыр мӀкӀӀэ дӀд ыкӀи мы производствӀм зӀгъӀушӀӀомбгъуӀгъӀныр лӀф псынӀкӀӀу пӀӀн лӀӀӀкыщтӀп. АрӀу щытми, лӀӀэныкьуабӀмкӀӀэ зыӀӀӀӀӀӀу лӀ-фыр Мурат ригъӀжыагъ, зӀрӀӀӀӀмыгъо-жыгъӀри кӀигъӀтхыгъ. СыдигъокӀи егъ-жыапӀӀр кын, апӀрӀэ уахӀтӀм псынӀкӀӀу лӀфыр зӀпыфагъӀп, ау ащ кыгъӀӀӀӀӀӀӀӀ, ыгу ыгъӀӀӀӀӀӀӀӀ. ПстӀӀӀмӀ апӀу псӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ цагъӀфедӀӀрӀ смесь-хэм яшӀын фӀеджагъӀу, опыт зилӀ цыф кыгъӀӀӀыгъ. Ар илӀӀыӀӀӀӀу лӀфыр цыкӀу-цыкӀӀоу зӀпыфагъ.

Ау технологием имызакъоу, мылӀку-шхуи ищыкӀӀӀӀагъ. АщкӀӀэ кьӀэралыгъо лӀӀыӀӀӀӀу кыратыгъӀэхэм лӀӀшӀу яшӀуа-гъэ кызырӀӀӀуагъӀр кыыхыгъӀӀыгъ. Ащ фӀӀӀӀхыгъэ программӀэ гъӀнӀфагъӀм кыдыхӀӀӀытагъ бизнесыр мылӀку кьӀ-кӀуапӀӀу кыыхъыххэрэм егъӀжыапӀӀэ ашӀы-нӀу грантхэр аратынхэр. Мурати ищы-

кӀӀгъэ тхылӀхэр ыгъӀхьазырхи, зӀнӀкьо-кьум зыхӀлажӀм, грант кыдӀзыхы-гъӀэхэм ахӀӀӀӀӀӀ хуыгъэ. НӀужми обо-рудованиём, технологиём ягъӀкӀӀжыӀн апае чыфӀӀу банкым кыӀиыхыгъэм пӀ-луигъӀхъанӀу субсидие кыратыгъ.

НепӀ джыри ООО-у «Топмиксыр» хызмӀӀӀӀӀӀӀ цыкӀӀӀхэм ащыщ, нӀбгы-ритф ныӀӀп щылажӀӀрӀр, ау ащ илофшӀӀн зыригъӀжыагъӀр илъӀс джыри зӀрӀмыху-гъӀр кыдӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, ари мымакӀӀу пӀӀн лӀӀӀкыщт. А охӀтӀ кӀӀӀкым кыкӀоцӀ Адыгейм ипсӀӀӀӀӀӀ предпрятием агурыӀуагъ, ипродукцие агъӀфедӀӀным нӀсышӀуыгъ. Ары пакӀӀӀӀ, Краснодар краим ипсӀӀӀӀӀӀ хызмӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ащыщхӀми исмесьхэр ащӀфыхӀэ хуыгъ. Ар хӀхъоныгъэ инӀу Мурат елъытӀ, ау гъӀхьагъӀу пӀӀӀным пӀӀӀӀӀу ыӀуагъ. Мыщ фӀӀӀэ смесьхэр кьӀзышӀыхэр пред-прятие инхэм алыкӀигъӀхъаным кӀӀ-хьопсы ыкӀи ащ пае джыри лӀфышхоу ыпӀэ илӀыр кыгурыӀӀо. НепӀ ныбжы-кӀабӀмӀ афӀӀӀу иуахӀтӀэ зыгъӀпсӀфы-лӀӀэхэм, шапӀӀэхэм ащигъӀӀӀӀӀӀ бӀрӀэ кыыхӀмыкылыми, джы илофшӀӀн хильхьӀ-рӀм неущ кызырӀӀфигъӀзӀжыӀщтыр кыгурыӀӀӀӀ, пшӀӀӀрылӀ гъӀнӀфагъӀхэр зыфӀгъӀӀуцужыӀм, ахӀр зӀрӀпхыри-щыщтхэм ыуж ит.

ТӀри Мурат игухӀӀхэр кыдӀхъун-хӀу, ригъӀжыӀгъӀ лӀфыр гъӀхьагъӀэхэмкӀӀэ цыӀӀӀныгъэм щыпхырищышӀуӀнӀу фӀӀӀӀо.

ХЪУТ НӀфсӀт.

СурӀтӀым итыр: **предприниматель ныбжыкӀӀу ДжармӀкьо Мурат.**

Щэныгъэм хуэпабгъэ

Медицинэм и лэжыакъуэу улэжъэныр жэуаплыгъэшхуэ зыпылъщ. А ИэнатIэм упэрытын папщIэ щэныгъэшхуэрэ зэфIэкI лъагэрэ уиIэным и мызакъуэу, гуапагъэрэ зэхэщIыкIрэ пхэлтын хуейщ. А псори фIыуэ кыгурыIуэу дохутыр IэщIагъэр кыыхихащ Черкесск къалэм щыщ Тхьэгъэпсэу Маринэ Мухъэрий и пхьум.

Маринэ къалэм дэт зи N 5 курыт еджапIэм щеджаш, еджапIэ гъащIэми жыджэру хэтащ. Ар хэлэжыыхащ къалэ, республикэ зэпеуэхэм, сыт шыгъуи увипIэфIхэри кыихащ. ЕджапIэм щIэс щыкIэт Маринэ IэщIагъэ хуэхъунур, и IэщIагъэ лэжыгъэр зыхуиунэтынур кыыхихам. Абы курыт щэныгъэ кыыздыщIах IуэхушIаплэр дыщэ медалкIэ кыухри, и хуэпсаплэр зригъэхъулIэну, Ставрополь кърал медицинэ академием и лечебнэ къудамэм

щIэтIысхьащ. Абдежми жыджэру зыкышигъэлъэгъуащ, сытым дежи щэныгъэм хуэнэхъуеиншэт, нэхъыбэ кызэрищIэным хушIэкъуу апхуэдэт. Маринэ медицинэм и унэтIыныгъэхэм ящыщ нэхъ дэзыхъэхар гулынтхуэ узыфэр зыдж щэныгъэраш. Абы и цэхум нэхъ кууэ зыщигъэгъуэзэн папщIэ, Ставропол медуниверситетыр кыуха нэужь, Москва къалэм дэт, Бакулевым и цIэр зезыхъэ гулынтхуэ хирургиемкIэ щэныгъэ купсэм деж

ординатурэм щIэтIысхьащ.

Уи IэщIагъэм ушIэну ехъулэныгъэр зэлъытар ар уи гумрэ уи псэмрэ зэрыдыхъэраш. Маринэ зэрыщIыкIу лъандэрэ зыщIэхъуэпсу щыта IэщIагъэм и лэжыгъэр ирипхащи, сытым дежи нэхъыбэ кызэрищIэным хушIэкъуу йоджэ икIи зыужыныгъэфIхэр егъуэт. Ар 2011 гъэм дохутыр кардиохирург хъуами, абыкIэ къэмыуылэу, ординатурэр кыздихуа щэныгъэ купсэм и аспирантурэм щIыхъэжаш. Ари ехъулэныгъэкIэ кыухри, илъэс бжыгъэкIэ диссертаци лэжыгъэм елэжаш. Абы и лэжыгъэр

зытриухуар «Эндоваскулярное лечение аневризмы брюшной аорты» узыфэ хьэлъэраш икIи 2015 гъэм щакIуэгъуэм (ноябрым) и 27-м Бакулевым и цIэр зезыхъэ щэныгъэ купсэм деж и диссертаци лэжыгъэр щыпхигъэкIри, медицинэ щэныгъэхэм я кандидат цIэ лъаплэр кыыхуагъэфэжаш. ЩIалэгъуалэм апхуэдэ ехъулэныгъэхэр зэрызылэрагъэхэм лъапкыр щымыгуфIыкIэ къанэкъым. Дыщогугъ Маринэ и IэщIагъэм адэки хигъэхъуну, лъагэпIэщIэхэм нэсыну, ди адыгэ лъапкыр зыщыгуфIыкIын, зэрыгушхуэн цIыху кыыхэкIыну.

Дэтхэнэ цIыхуми мурадрэ гугъаплэрэ илэщи, дыхуейт Маринэ и лъаплэхэр кьехъулэну, псэм фIэлэфи и IэщIагъэм щилэ ехъулэныгъэхэм хэхъуэу, узыншэу дунейм тетын!

**ДЗЭМЫХЪ
Маринэ.**

Дзыхъым хуэпэжу

Къэрэшей-Черкес Республикэм промышленностымкIэ, транспортымрэ энергетикэмрэкIэ и министрыщIэ трагъэхьащ мы гъэм. Апхуэдэ щIыхьыр Аргун Мурат Олег и къуэм ирагъэзаш. Мурат, и щIалагъэ емылбьтауэ, ехъулэныгъэкIэ гъэнщIа гуащIэдэкI гъуэгуанэфи хэзышыгъэххэ, днэкIи къэкIуэныфIкIэ узыщыгугъ хъуну адыгэ щIалэщ.

Кыыхэгъэщыпхъэщи, Мурат лэжыгъэми, жылагъуэми напэмрэ цIыхугъэмрэ екIуу хэтынм щхъэмыпэкIэ къанакъым зи жьауэ щIэт нэхъыжхэм я шапхъэмрэ я ущиэмрэ: КъЧР-м узыншагъэр хъумэнымкIэ и министрым и къуэдзэу лажьэ и анэ Татьяна, «Хьэбэз жыпс заводым» и унафэщI и адэ Олег, мэкъумэш хъызмэтым и щIыхьыр жьыжэ щызыгъэлуа, гуащIэдэкIым и Лыхъужь и адэшхуэ Аргун Iэбубэчыр (и ахърэт нэху ухъу) сымэ.

2007 — 2015 гъэхэм Мурат щылэжыащ «Хьэбэз жыпс заводым» зыгъэзашIэ и унафэщIу. ЗымыщIыхум жилэнкIэ мэхъу апхуэдэ къулыкъу IэнатIэм мы щIалэр нэсыным и адэр фIыуэ щIэрылауэ. Гурылуэгъуэ хъун папщIэ жытIэнщи, Iуэхум зэрыпыкъуэкIын щIэныгъэфи бгъэдэлъщ Мурат. Щеджаш Ставрополь къалэм дэт кърал университетым, УФ-м и Правительстэм щыщIэ финанс университетым, IэщIагъэлхэм я зэфIэкIхэм зрагъэужынымкIэ хэхъуэ программэ иджаш. «Хьэбэз жыпс заводым» зыгъэзашIэ и унафэщIу трагъэхъэн дзыхьыр кърагъэзыным Мурат хуэкIуащI пщIэнтIэпс, егугъуныгъэ хьэлэлкIэ. ИлъэсщIкIэ кызэрыгуэкI лэжыакъуэу заводым щылэжъа нэужь, заводым Iутхэм я зэлүшIэм, псори зэдэарзыуэ Мурат хахаш жыпс заводым

и зыгъэзашIэ унафэщIу. Ар щIалэм кылъэжаш и лэжыкIэфIкIэ, цIыху хэтыкIэкIэ, хьэлщэн зэтеубыдэныгъэкIэ, гъэсэныгъэкIэ. Заводым зыгъэзашIэ и унафэщIу щытIлэрэ, мыувылэу и щIэныгъэми, и гуащIэдэкI зэфIэкIхэм заригъэужыащ. ЩIалэщIэм и жыджэрагъым, и хыхъэхэкI зэхэщIыкIыныгъэм заводым кыыхуихащ ехъулэныгъэщIэхэр. КъинэмыщIауэ, 2011 гъэм щегъэжъауэ «Урысейм и хыхъэхэкIым щылажъэ щIалэгъуалэм я ассоциацие»-м и пашэчи, хыхъэхэкIым япэ лъэбакъуэ хэхъычэ щIалэхэми чэнджэщэгъу, дэлэпыкъуэгъу яхуэхъу.

КъЧР-м промышленностымкIэ, транспортымрэ энергетикэмрэкIэ и министру Аргун Мурат зэрылажъэрэ зэман мащIэми дэklar, акъыл жан, гупсысэ гъэтIыса зилэ IэщIагъэлу, хыхъэхэкI цIыхуу щытIлэрэ, псынщIэу кыгурылуащ гулытэ пажэр зэгъэзыпхъэри, дэлэпыкъуныгъэ зэгъэгъуэтыпхъэ лъэныкъуэхэри, я ехъулэныгъэхэри. Иджыблагъэ энергетикхэм я IэщIагъэ махуэщIу ягъэлъэпIами наIуэ кыищIащ мы къудамэм ехъулэныгъэфи хэр зэрилэр икIи абы и пашэ щIалэм и жыджэрагъымрэ и щIэныгъэмрэ нэхъыбэжым хушIигъэхъэнымкIэ гугъаплэ псори щылэщ.

ТУАРШЫ Ирэ.

Дунейпсо утыкум — бжыпэр

Мы илъэсыр ди лъапкыым кыыхэкIа спортсменхэм я ехъулэныгъэхэмкIэ гъэнщIауэ щыташ. Шэчыншэу, дэтхэнэми хуэфашщ хъуэхъу псалъэ хужыпIэну, укытэпсэлъыхьыну. Ауэ нобэ зи гугъу тщIынур щакIуэгъуэ (ноябрь) мазэм дуней псом щызэщIалыса хыбарщ, ди хэкуэгъу адыгэ щIалэм и спорт текIуэныгъэ инырщ. Дызытэпсэлъыхьыр спорт самбоми Марокко къралым и Касабланкэ къалэм щекIуэкIа Дунейпсо чемпионатым дыщэ медалыр щызылэрызыгъэхъа адыгэ щIалэраш — Къэрэшей-Шэрджэсым кыыщалъхуа Сидакъ Азэмэтщ.

Фигу къэдгъэкIыжынщи, Азэмэт финал зэпэщIэтыныгъэр зыдригъэкIуэкIа, Азербайджаным щыщ, Дуней псом и чемпион Гасымовым дахашуэ, IэклиуэпакIуагъ ин хэлъу текIуэныгъэр кыищIахаш. Урысейм и командэ кыыхэхам и гъэсакIуэ нэхъыжэ Трошкин Дмитрий зэрыжиламкIэ, «Азэмэт утыкум зыкызэрыщигъэлъэгъуар «зэпеуэр зыгъэдэхэ зэпэщIэтыныгъэ хъуащ»...

Спортсмен лъэрыхьым и къекIуэкIыкIам зыхуэдгъэзэнщи, ар 1983 гъэм Хьэбэз къуаажэм кыыщалъхуащ, илъэситIым иту я унагъуэр Черкесск къэлэпхъуэжри, республикэ къалашхэм дежщ щIалэ цыкIум и япэ спорт лъэбакъуэхэр здыщичар. Япэ щIыкIэ Iэхуитлъэхуит бэнэкIэм дихъэхэ Азэмэт и гъэсакIуэ хъуащ республикэми, ди къралми, хамэ къралхэми щыцIэрылуэ, УФ-м щIыхъ зилэ и гъэсакIуэ Шэрджэс Хьызыр. Араш ныбжыщIэм и Iэпкылъэккыр псыхыныр япэ дьдэ зи IэмыщIэ ихьар. ИкIи, Азэмэт зэрыжиламкIэ, Хьызыр кыыбгъэдилъхэ щIэныгъэр и гъащIэ псом щыгъушщэкъым.

И ныбжыр илъэс 15-м иту Сидакъым зрет самбоми дзюдомирэкIэ зигъэсэн, икIи УФ-м щIыхъ зилэ и гъэсакIуэ Пшымахуэ Iэуб и нэлэм щIоувэ.

— ФыщIэ псалъэу щылэр хуэфашщ шыIэныгъэшхуэ хэлъу, зи гуащIэ емыблэжу сызыгъэса, спортым фылыагъуныгъэ ин хуэзызыгъэщIа, гъэсэныгъэ кысхэхъыльхэ Пшымахуэ Iэуб. Дгъэува мурадым ерыщу дыхуэкIуэу дигъэсащ. Апщыгъуэми кыищIэздзаш къэс-

лъэщын си япэрэи медалхэр. Спортыр си гъащIэ хъуащ, арыншэуи сыпсэуфынукъым, — желэ Азэмэт.

Спортсмен лъэрыхьыр 2009 гъэм Ставрополь Iэпхъуэжаш икIи УФ-м щIыхъ зилэ и гъэсакIуэхуэ Папшу Мухъэмэдрэ Захаркин Александррэ ялэщIэхьащ. Iуэху зэхэщIыкI ин зыбгъэдэлъ гъэсакIуэхэм нэхъри ирагъэфIэклиащ Азэмэт и IэпщIэпашIагъыр. Дунейпсо чемпионатым абыхэм Азэмэт зэрыхуагъэхъэзыраш игъэщыпкэжаш кылъэща текIуэныгъэ инымкIэ. АбыкIи Азэмэт фыщIэ ин яхуещI зыгъэхъэзыра гъэсакIуэхэм.

Дунейпсо чемпионатым деж утыкум зэритам хуэгъэзауэ мыраш спортсменым жиIэр:

— Финал зэпэщIэтыныгъэр щезгъэкIуэкIым сызэгупсысыр зыт — текIуэныгъэр къэсплъэщыныр, схузэфIэкI къэзгъэлъэгъуэныр, сыкызыбгъэдэкIа къралыр, лъапкыр, си Iыхылхэр згъэгъушхуэнрат. Кызыгурылуэт — дэтхэнэ спортсмен-

ри сэр хуэдэт, ари зыхуэщIэкъур бжыпэр убыдынрат. Арами, ерыщу текIуэныгъэм сыщIэбэнащ.

ЖысIэнщи, си финал зэпэщIэтыныгъэр псынщIакъым. Илъэс бжыгъэ куэдм зэхуэсхъэса Iуэху зэхэщIыкIыу скъуэлъыр кыызэщIэскъуэри, бжыпэр сыубыдыным зыхуэгъэпсаш, дауи си насыпри текIуауэ кыищIэкIынщ.

КыиспэщIэтам бжыгъэр 1:4 щыщIым, кыистекIуэ щыхъум, си щхъэм зы секундэкIэ гупсысэ мыфIхэр кылъэдаш. Ауэ ахэр IуэгъэкIуэтри, текIуэныгъэр кълэщынымкIэ си къару семыблэжыу, схузэфIэкIыр щIэну къалэн зыхуэгъэувыжаш. БэнэкIэ тактикэм зезгъэхъуэжри, зызэщIэскъуэри, зэлэщIэтыныгъэм и еклиуэкIлэр схуэжаш, иужыкI бжыпэри кыищIэсхьащ.

АтIэ, згъэгъуфIащ икIи згъэгъушхуащ си лъапкыр, сыкызыбгъэдэкIа къралыр. Сэркии мы текIуэныгъэр гуфIэгъуэ мылухыжщ, — желэ Азэмэт.

«Генерал хъуну щIэмыхъуэпс зауэлыр щIагуэкъым» — желэ урыс псалъэжыым. Ди лъапкэгу спортсменми гугъаплэфIхэр илэщ. АтIэ, Азэмэт щIохъуэпс самбор Олимп джэгухэм хагъэхъэным, езыри дыщэ медалым щIэбэныным. Тхьэм нэрылыагъу тхуищI!

АБИДОКЪУЭ Люсанэ.

НЫБЖЫКІЭ ТВОРЧЕСТВЭР

Ным ыццэккІэ

Адыгеим иныбжыкІэ сэнаушху творчествэм ыльэ-ныкыо зэфэшхьафхэмкІэ зыкызылэузыхыхэрэм ащыщ непэ нэлусэ шыуэфэшхьафхэр. Ар Блэгъожь Мурат, илъэс 19 ыныбж. Мыекыопэ кьэралыгъо гуманитар-техническэ колледжыр кыуыгъ, компьютер системэхэмкІэ техник сэнэхьатыр зэригъэгъотыгъ. Джыри иеджэн очнэу АКЪУ-м инженер-физикэ факультет шыльегъэкІуатэ, а I-рэ курсым истудент.

Мурат Теуцожь районым ит кьуаджэу Нэшукъуае кышчы-хуыгъ, шапугъ, щеджагъ. Ныхыжъ луххэм, янэ-ятэхэм, иапэрэ кІэлэегъаджэ ягъэсэ-пэ гушылэхэр пытэу ыгу ри-убытагъэх. Мурат янэ кІэлэ-егъадж, ятэ мээ хызмэтым хэтэу лоф ышлагъ, джы псэо-лъэшынмкІэ зигъэзагъ. Блэгъожь зэшхьэгъусэхэм яклалэу Муратрэ япшъашъэу Дианэрэ гъогу зафэ зэрэтыращэштхэм сыдигъуи аналэ тырагъэты.

Мурат сабыеу, илъэс 10-м итэу усэныр кыфэкІуагъ.

— Гъэмэфэ мэфэгъ, тІэкІуи зэщыгъуагъ тхьапэмрэ руч-кэмрэ сштэхи сызэтІысым, — кьелуатэ кІалэм. — Джащыгъум апэрэу сатыриплІ сянэ пае зэхэслъхьэгъагъ, сыгулэзэ згъэ-гушлонэу ар езгъэлъэгъуыгъ, ау

зеджэм, ыгу рыхыгъэп ыкІи щыкІагъэу илэу ылытэхэрэр кысылуагъэх.

— Мурат зыфегъагъэр «мы-хуыгъэм, хуыгъэп» ылоу чІидзы-жыгъэп ащ пае, етысыллэжи, егугоу, гушылэмэ алыхыоу, янэ «дэгъу джы» кырилоным пае фэусагъ, сатыриплІыри зыщэ-зыплІэ зыкІешыкІыжым нахъ кьэтэрэзыгъ.

— Сиусэ сатыриплІ сянэ ыццэккІэ апэрэу стхыгъагъэр, — кысфелуатэ кІалэм, — ным ифэбагъэ, ишъэбагъэ, игумы-псэфыгъэ, кысфислэрэ пстэум апае сэри гушылэ дахэхэр фэ-сІохэмэ, игуапэ сІлэмэ сІлои-гуагъ. СицІыкІугъом кыщегъагъэу тхыльхэр сикІэса-гъэх. Литературэр, тарихыыр, географир анахъ сыгу рыхы-рэ предметыгъэх. Пшысэхэм

бэу сяджэщтыгъ, чэщныкыо ху-гъэуи сянэ тхыльыр сІыхыжмэ, сигъэгъолыжыгъэуи кыыхэкІыгъ. Я 6-рэ классым сисыгъ тигъу-нэгъу бзылфыгъэм КІэрэщэ Тембот итхыгъэхэр зыдэт тхылыщыр кызысетым. Сед-жагъ сІуабэ шлэу, сыгу ри-хыгъэх, ащ ыужымы бэрэ кІэсыджыкІыжыгъэх. А зэкІэми литературэм, усэн-гупшысэным цыкІу-цыкІоу сыкыфагъэуу-гъэу сэгугъэ. Ауми, сэнэхьатэу кыыхэсхыгъэр нэмыкІ лъэны-кьокІэ гъэзагъэ, ушылэн амал зэбгъэгъотыным илоф кыды-хэтлытагъ. Ащ кыкІырэп твор-чествэр щызгъэзыенэу, сиухъ-

тэ зэфэдэу сІлэн слъэкІырэ пстэумэ атесэгъуагъ, — ело Мурат.

Усэн-тхэныр Мурат зэрэшло-гъэшлэгъоныр, ащ гуахъо зэр-рэхигъуатэрэр игушылэхэм кьа-хэщы. Адыгэ усакоу Теуцожь Цыгъо ипроизведенихэм, иусэ-хэм ыгу лъэшэу зэрялурэр, ежыри ыбзи, икьулайныгъи зэдиштэу, ытхыхэрэм цыфхэр яджэу хуыным кІэхьопсы. «Си-кІас сигупшысэхэмкІэ сянэ сы-дэгощэныр, — кыпегъагъэ кьы-луагъэм Мурат, — фэгъэкІуатэ хэмылэу сыдигъуи ишлэш кьы-село, ащ нахъ усэным сыфе-гъэблы, сырегъэгугъу».

Мурат илъэс 13-м кыщегъагъэу адыгабзэмкІэ, лите-ратурэмкІэ олимпиадэхэм, твор-ческэ зэнэкьокьухэм ахэлэ-жэ. Иусэхэр кІэлэцІыкІухэм апае журналэу «Жъогъобы-ным», гъэзетэу «Адыгэ ма-къэм», журналэу «Зэкьошны-гъэм» кьащыхеутых. ГъэрэкІо тхэкІо ныбжыкІэхэм азыфагу республикэ зэнэкьокьоу шы-кІуагъэм Мурат адыгэ поэзи-емкІэ я II-рэ чыплІр кышчы-фагъэшшоагъ. Ныбджэгъушлүм фэдэу кІалэм бэрэ усэр кьы-фэкІо, ежыри тхэным нахъ фэкъулай мэхъу. КыыхэкІы чэщ-ныкыо кІым-сымым тхэу, щэ-джэгъо жьоркымыи гу лъымы-

тэжъэу етІупщыгъэу усэным зы-ритэу. Афэтхэ икьуаджэ, ипсы-хъо, и Адыгей, дунэе дахэу кьешлэкІыгъэм, икІас чэщ огу зэлухыгъэу жъуагъохэр зэры-тэкъуагъэр, мэфэ нэфыр, цыф-хэр ыкІи псэушхьэхэр. Иусэ сатырхэм апчэгу итхэри ахэр арых.

Ыбзэ, иадыгэ хабзэ шло-гъэшлэгъоныр, ильаплэх, пса-умэ, икІэсэ адыгабзэр зэрэ-фаеу усэкІэ ыгъэбзэрабзэ зэр-рэхьуштым цыхъэ зыфыуегъэ-шы. Ащи изакъоп, сурэтшы-ными хэзагъэ, адыгэ орэдхэр (янэ бэрэ кыфилощтыгъэхэр) ыгу рехыхы, гужьыдэкІыгъо гуа-пэ а зэкІэм ахегъуатэ, икІас пхъэм хэшлыкІыгъэ пкыгъо-хэм хэгъэжыкІыкІынхэр афи-шынхэр, тхыпхэкІэ ыгъэкІэ-рэкІэнхэр. Арышъ, усэм имы-закъоу, Мурат ыгу бэ зылы-зыщэу зылыгъыр, ахэм ащы-щэу анахъ дзыхыыхэу зыте-гъэлсыхьагъэр уахътэм кьы-гъэнэфэщт. Рищэжыгъэ лофыр гүнэм нигъэсыныр ишэнышъ, Блэгъожь Мурат тыщэгугъы усэным зыкышчызылэуихынэу.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Сурэтым итыр: **усэкІо ныб-жыкІэу Блэгъожь Мурат.**

Тезыхыгъэр Іэшынэ Ас-лъан.

ИушыгъэкІэ Асхьад кьахэщы

Бзэджэжыкыо Асхьад ицІыкІугъом кыщегъагъэу илэгъухэм кьахэщэу щыт. Гимназиеу N 22-м ар чІэс. Апэрэ классым кыщегъагъэу ар тфы-закІэкІэ еджэ, лъэныкыо зэфэшхьафхэмкІэ шІэны-гъэ куухэр зэрилэр кьегъэлъагъо. Я 4-рэ классым исыгъ апэрэу республикэ олимпиадэм урысыбзэмрэ литературэмрэкІэ зыхэлэжэм ыкІи хагъэунэфыкІы-рэ чыплІэ кызыхыым. Нэужым я 6-рэ классым исэу мы предмет дэдэхэмкІэ текІоныгъэ кыдыхыгъагъ.

Асхьад ныбжыкІ нахъ мы-шлэми, непэрэ мафэм гъэхьа-гъэхэр илэх. Республикэ ес-тественнэ-хысап еджаплэу Адыгэ кьэралыгъо универси-тетым епхыгъэу лоф зышлэрэм щеджэ. Ащ нэмыкІэу бзэ зэф-шъхьафхэр зэрегъашлэх.

Илъэс кьэс игъэхьагъэхэм

кІэлэ ныбжыкІэм ахегъахъо. Мы аужырэ илъэсищыр пштэ-мэ, муниципальнэ учуго олим-пиадэхэм предмет зэфэшхьаф-хэмкІэ текІоныгъэ пчъагъэрэ кызыращыдихыгъэм имызакъоу, шьолпыр олимпиадэхэм пэрыт-ныгъэ ащылгъыгъ. «Высшая проба» зыфилорэ Урысые зэ-

нэкьокъум бэмышлэу хэлэжы я II-рэ степень зилэ дипло-мыр кылэжыгъ. УрысыбзэмкІэ республикэ олимпиадэм текІо-ныгъэ кышчыдихи, Кисловод-скэ ишлэныгъэхэр кышчыгъэ-лъэгъуагъэх. Литератор ныб-жыкІэхэм язэнэкьокьоу «Со-звездие» зыфилорэм хэлэжыгъ, анахъ дэгъоу еджэрэ ныбжы-кІэхэм апае зэхашэгъэ Уры-сые зэнэкьокъум ишъолпыр учугъуи зэрифэшъуашэу зыкы-щигъэлъэгъуагъ. Сэнаушыгъэ зыхэлъ ныбжыкІэхэм грантэу аратырэм мы илъэсым хэ-фагъ, АР-м и Лышхъэ ыгъэ-учугъэ стипендиери кыратэу бэрэ кыыхэкІыгъ.

Асхьад щысэ зытепхын кІа-лэу щыт. Непэ гъэхьагъэу илэ-хэр икІэлэегъаджэхэмрэ янэ-ятэхэмрэ яхьатырэу ащ елытэ. Тхыль гъэшлэгъонхэм яджэзэ изыгъэлсэфыгъо уахътэ ыгъэ-кІоныр икІас.

Анахъ гъэхьагъэ дэгъоу илэ-хэм ащыщэу кІэлэ ныбжы-кІэм елытэ кІэлэеджакІохэм апае телевизионнэ гуманитар-нэ Урысые олимпиадэу «Ум-ницы и Умники» зыфилорэм ия II-рэ шьолпыр учуго те-кІоныгъэ кызырэрэщыдихыгъэр ыкІи телевикторинэм зэрэхэ-лажэрэр.

— Тхэн лофшІэнэу эссе шыуашэ зилэм сыхэлэжыгъагъ. «Добро — это понятие лите-ратурное. История добра не ищет» зыфилорэ темэмкІэ охътэ гъэнафагъэм кыкІоцІ гупшы-сэу сІлэхэр кысІотыкІыгъэх, сІлофшІэн анахъ дэгъухэм ахалыты я II-рэ шьолпыр учу-гъом сыхэлэжэненэу кызыса-лом, лъэшэу сыгушлуагъ. Зэнэ-кьокъур зэхашэнымкІэ мазэ илэу темэр кыталуи ащ зы-фэгъэхьазырыгъ. «Граждан-ская война 1918 — 1922 го-дов на Юге России: история и художественная литература по этой тематике» зыфилорэр ары учІлэхэр зэкІэ зыфэгъэ-хыгъагъэхэр, — кытфелуатэ Асхьад.

Зэрифэшъуашэу зызэригъэ-хьазырыгъэр кыушыхьатэу пстэуми анахыбэ джэуап тэ-рээ Асхьад кыти, текІоныгъэ кыдыхыгъ. Москва щыкІощт олимпиадэу телегупчэу «Ос-танкинэм» щытырахыштым хэ-лэжэненэу инасып кыыхыгъ.

— СицІыкІугъом кыщегъа-жыгъэу «Умницы и Умники» зыфилорэ зэнэкьокъум сеплы-ныр сикІэсагъ. КІэлэеджакІо-хэм дэгъоу зыкызырагъэлъа-гъорэм, учІлэхэм тэрэзэу джэ-уап кызырэрэтырэм сыкІыры-плъыштыгъэ, сэри ащ сыщылэу сынэ кыкІэзгъэуоштыгъэ, ау ар кыыздэхуныр сІлагъэл. Ащ ухэлэжэнен амал кыозытырэ зэнэкьокъу тиеспубликэ зэрэ-

щызэхашэрэр тиеджаплэ кызы-шалом, сыгушлуагъ ыкІи ащ си-шІэныгъэхэр кышчызгъэлъэ-гъонхэу исхъухагъ. Анахъэу сызыкІэгъушлурэр МГИМО-м сы-чІэхьан амал сІлэ зэрэхьугъэр ары, — ело Асхьад.

ИгукъэкІыжыхэм арыгушхо-зэ, Юрий Вяземскэм нэлусэ зэрэфэхьугъэр, ащ кьарилуа-гъэхэр кытфелуатэх. Адыгеим икІыгъэ кІэлэ ныбжыкІэм зэ-рифэшъуашэу зыкыгъэлъэ-гуагъ. ЯшІэныгъэхэр пэшлоры-гъэшъэу ауплъэкІуэзэ, апэрэ ма-фэм «дорожкэм» тетыштхэр агъэнафэхэ зэхъум, Асхьад кыыхахыгъэхэм ащыщ хуыгъэ.

— «Дорожкэ» плыжыыр кы-хэсхынэу сыфэагъ, ау ар хахы-гъахэти, гъожьым сытеуцуагъ. Шапхъэхэм кызырэрэдалытэ-рэмкІэ, зэ ухэукъон уфитыгъ, — кытфелуатэ ащ.

Финалым ызыплланэ хэхьэгъэ кІалэм зэрифэшъуашэу зыкы-гъэлъэгъуагъ. Трибунэм тесхэу учІлэхэм яджэуап тэрэзэу кы-зырэрэтырэм пае орденищ ыкІи зы медаль кылэжыгъэу, финалныкыом хэхьагъэу Мые-кьуапэ кьэкІожыгъ. Асхьад зыхэлэжыгъэ телекьэтыныр тыгъэгъазэм и 26-м кыщегъэ-жыгъэу а 1-рэ каналымкІэ кьагъэлъэгъожьынэу рагъэжэщт. Финалныкыом хэлэжэненэу мэ-заем ыкІэм адэжэ джыри Мос-ква кІощт, ащ ишІэныгъэхэр кызызэригъэлъагъорэм елы-тыгъэу финалым ихьащт.

Бзэджэжыкыо Асхьад игу-хэлхэр кыдэхъунхэу тыщэ-гугъы. Мыгъэ ащ еджаплэр кыушыщтышъ, щылэныгъэм игъогу кІыхьэу ар зытехьа-щтыр мафэ фэхъунэу, тапэкІи гъэхьэгъэшлухэр ышІынхэу ты-фэлъало.

ПИАТЫКЪО Анет.

Куэдым хуэнабдзэгубдзаплъэ

Адыгэ литературэм, щэнхэбзэм, щлэныгъэм хэлъхъэныгъэ хуэзыщлэ ди республикэм ис хыджэбз жыджэрхэм ящыщ усаклэу, литературэдж, егъэджаклэу, филологие щлэныгъэхэм я кандидат Хъэвжокъуэ Людмилэ.

Щлэныгъэм пасэу гу хуэзыщлэ, куэдым хуэнабдзэгубдзаплъэ, адыгэбзэклэ усэхэр зытх пщашэм Нартан дэт курыт еджаплэр дыщэ медалклэ кыщиухым, зыхуеджэну лэщлагъэр кыыхыным куэдрэ егупсысакъым. Бэрбэч Хь. М. и цлэр зезыхъэ Къэбэрдей-Балькъэр кърал университетым и филологие факультетым адыгэбзэмрэ адыгэ литературэмклэ и къудамэм 2003 гъэм щлэтысхъаш икли 2008 гъэм диплом плыжьыклэ кыиухаш. Адэклэ щлэныгъэм хуэнахъуеиншэ Хъэвжокъуэр КъБКъУ-м и аспирантурэм щеджаш икли «Бештокъуэ Хъэбас и поэтиер: мотив нэхышхъэхэр, жанр системэр, поэтикер» диссертаци лэжыгъэр 2011 гъэм пхигъэклаш.

2009 гъэм кыиушщлэдауэ Людмилэ гуманитар кърэхутэны-

гъэхэмклэ Къэбэрдей-Балькъэр кърал институтым щылэщ — кърэбэрдей литературэмклэ къудамэм и щлэныгъэ лэжыаклэу нэхыжьыщ, бзэщлэныгъэмрэ литературэр джынымклэ кафедрэм и унафэщлэ. Кыиушщыщлауэ, 2013 гъэм щегъэжыауэ ар «луашхъэмахуэ» журналым публицистикэмклэ и къудамэм и редакторщ, журналым и редколлегием хэтщ. А гъэ дым кыиушщлэдауэ гъуазджэхэмклэ Кавказ Ишхъэрэ кърал институтым адыгэбзэмрэ адыгэ литературэмрэ щрегъаджэ.

Людмилэ и усэхэр Къэбэрдей-Балькъэрым кыиушщлэ газетхэмрэ журналхэмрэ: «Адыгэ псалъэ», «Советская молодежь», «Горянка», «луашхъэмахуэ», («Нур», «Жылэ», н.) мызэмытлэу кыиушщлэ. 2011 гъэм абы кыидигъэклаш «Гухэлъ

налъэ» усэ тхылъыр. Прозэми и кърару щеплэжыащ Хъэвжокъуэр. 2015 гъэм абы итхаш «Лъагъуныгъэм и бзэ» рассказыр. КъБР-м и цыхубэ тхаклэу, адыгэ драматургием

и классик лутыж Борис и ныбжьыр илъэс 75-рэ зэрырикъум хуэгъэпсауэ еклуэклэ Адыгэпсо литературэ щлалэгъуалэ зэпеуэм ар утыку кыиушщлэ. Людмилэ абы увыплэ щхъэхуи ахъшэ саугъэти кыиушщлэ. Апхуэдэ луху и лъэныкыуэклэ пщашэм ар и япэ ехъулэныгъэтэкъым. 2011 гъэм КъБКъУ-м студентхэм, аспирантхэм, щлэныгъэл ныбжьыщлэхэм папщлэ игъэува грантыр Людмилэ кыиушщлэ, 2012 гъэм КъБР-м и тхаклэу ныбжьыщлэхэм я «Гугъэ» республикэпсэу зэпеуэм и лауреат хуащ.

Людмилэ и лэдакъэ кыиушщлэ адыгэ литературэм, бзэщлэныгъэм, щэнхэбзэм и хэлъхъэныгъэ хуа щлэныгъэ тхыгъэу пщлэ бжыгъэхэр. 2012 гъэм абы кыидигъэклаш «Бештокъуэ Хъэбас и усыгъэ дунейр» монографиер (урысыбзэклэ), 2014 гъэм абы кыиушщлэ «Бемырзэ Мухъэдин и усыгъэ дунейр» тхылъыр. Зи чэзу кыидэклыгъуэм

хуигъэхъэзыраш КъШР-м и цыхубэ усаклэу Бемырзэ Мухъэдин и тхыгъэхэмрэ сурэтхэмрэ щызэхуэхъэсыжа антологие. Апхуэдэу Людмилэ зэхилыащ, «Гъубжокъуэ Лиуан: псэхуэм папщлэ сопсэу» (2013), «Къуэдз лэубэчыр: Джатэ зыгъабзэ нэхърэ, пшыне зыгъэбзэрабзэ» (2014) тхылъхэр. Кыиушщыщлауэ, Хъэвжокъуэм пэублэ псалъэ яхуитхаш школ библиотекэхэм папщлэ «Эльбрус» тхылъ тедзаплэм кыиушщлэ «Бештокъуэ Хъэбас» (2014), «Тхыгъэгъэзит Зубер» (2014) тхылъхэм.

Нобэклэ Хъэвжокъуэ Людмилэ йолэжэ литературэмрэ щэнхэбзэмрэ нэхъ щызэлумыбз лухухэм. Къэбгъэлъагъуэмэ, Кавказ зауэмрэ Истамбылаклэмрэ адыгэ литературэм кыиушщлэ зыгъэлъагъуэа зэрыхуар кхехутэ.

Лъапкэ литературэм, усыгъэм, щэнхэбзэм, егъэджэныгъэм, щлэныгъэм хэлъхъэныгъэ хуэзыщлэ Людмилэ и хъэлкли и щэнкли зэклушщ, адыгэ хыджэбзым и пщлэмрэ и нэмысымрэ илыгъыжщ.

ТЕКИУЖЪ Заретэ.

ДИ ЩЛЭЛЭГЪУАЛЭР

Щлэныгъэм и гъуэгур

ПХЫЗЫШ

И ныбжьыклэ илъэс 31-рэ флэкла мыхъуами, Сыжажэм гъащлэм увыплэ хэха щызылэригъэхъаш, щлэныгъэм, лэщлагъэм я лъагъэлэ пыхуыклахэм нэсу. Азэмэт КъБКъУ-м и инженернэ-техническэ къудамэм щрегъаджэ, ООО «Квалитетым» и унафэщлэ.

Апхуэдэ ехъулэныгъэхэм я кърэжаплэр здэщылэр, дауи, Азэмэт шалъхуа, шапла унагъуэрщ, абы сыткли шапхъэ хуэхъуу ила и адэ Ибрагимщ, ноби зи жъауэм щлэти и анэ Мадинэщ.

Сыжажэм курыт еджаплэр ехъулэныгъэклэ кыиуха нэужь, КъБКъУ-м щлэтысхъэри инженер лэщлагъэр зригъэгъуэатщ. Абы студент илъэсхэр купщлафлэу ирихъэклаш. Инженер-техническэ къудамэм и профсоюз студент зэгъухъэныгъэм я лэташхъуу щыташ. А зэманым кыиушщлэдауэ Азэмэт и кърэхутэныгъэ лэжыгъэхэр иригъэклэуэ, ахэр утыку ирихъэрт, щлэныгъэ тхыгъэхэр журналхэм тридзэрт.

2006 гъэм университетыр

УФ-м, ди республикэм и унафэщлэхэм ирагъэклуэклэ политикэм и унэтлэныгъэ нэхъ инхэм ящыщщ щлалэгъуалэм я жыджэрагъыр кърэтыныр, ар кърал, жылагъуэ лухухэр зэфлэхыным хэшэныр. Ди щыналъэм и кърэклэуэнур нобэ щлалэгъуэ ныбжьым итхэм ялэ гупсысэмрэ луху зехъэклэмрэ зыкъомклэ зэрелъытар белджылыщ, лухуфлэ куэдклэ узыщыгугъ хуэну щлалэгъуалэ акъылыфлэ, жыджэр дызэригъэ дрогушхуэ. Апхуэдэ щлалэхэм ящыщщ лухуфлэ куэдрэ цыху цлэрылуэклэ кълэуей Зейкыуэ адыгэ кърэагъэжыкыиушщлэуа Сыжажэ Азэмэт Ибрагим и кърэр.

кыиухри «Архитектурное проектирование» кафедрэм щлэныгъэл ныбжьыщлэр егъэджаклэуэ къащташ. И лэщлагъэмклэ бгъэдэль щлэныгъэм адэкли хигъэхъуэну щлэхъуэпс адыгэ щлалэр аспирантурэм щлэтысхъаш, «Технология машиностроения» унэтлэныгъэ кыиухамклэ и кандидат лэжыгъэм яужь итщ.

— Егъэджаклэуэ сыхъунми щлэныгъэм нэхъ куууэ зестынми сытэзыгъэгъушхуар факультетым и унафэщлэ Батыр Умарщ, — жэлэ Сыжажэм. — Ар си щлэныгъэ унафэщлэу згъэзэщлэ кандидат лэжыгъэр мыгувэу диссертаци советым пащхъэ ислъхъэну си мурадщ.

Азэмэт иригъэклэуэ кърэхутэныгъэхэм кыиухахъа ехъулэныгъэхэм ящыщщ 2012 гъэм щлэныгъэл ныбжьыщлэхэм я зэхъэзэхуэу КъБКъУ-м щеклуэклэм 2-нэ увыплэр кыиушщлэ хъэр. А гъэ дым Сыжажэр щытеклуаш Москва и Правительствэм илъэс кърэклэ иригъэклэуэ «100 инноваторов» зэпеуэм, икли кълалашхъэм ираджэри ягъэлэплэщ, щыхы тхылъымрэ грантым кыиушщлэуа мылкъумрэ къратыжаш.

Щлэныгъэ-техническэ лэныкыуэклэ предприятие мыинхэм зауужыным щлэгъэкъуэн хуэхъуу Москва щылэ фондым илъэс кърэклэ иригъэклэуэ унэтлэныгъэ зэмылэужыгъуэ-

хэмклэ зэхъэзэхуэ. Мы гъэм «Старт» зыфлаша апхуэдэу зэпеуэм Сыжажэр зи пашэ гупым ягъэхъэзыра проектыр нэхъыфлэхэм щыцу кълалыташ, икли сом мелуан кыиушщлэуэ грантыр къахъаш.

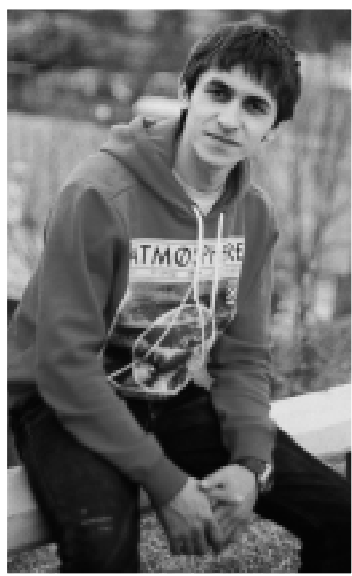
Щлэныгъэм дихъэх ныбжьыщлэхэм я кърэхутэныгъэхэр шагъэлэгъуэну лэмал кърэзыт апхуэдэ лухуушщлэ зыбжанэ КъБКъУ-м кърэгъэщыллауэ мэлэжэ. Апхуэдэхэм языхъэз ООО «Квалитетыр» Азэмэт и жэрдэмклэ кыиушщлэуэ пэщаш, икли абы и унафэм щлэту илъэс зыбжанэ хуауэ мэлэжэ.

Сыжажэ Азэмэт и ехъулэныгъэхэр гулътэншэу кърэныкыиу. 2012 гъэм щлэныгъэл ныбжьыщлэр хагъэхъаш «КъБР-м и дыщэ фондым».

лухуушщлэ дахэ зилэ щлалэм унагъуэ дахи иухуаш. Абы и щхъэгъусэ Ленэ биологиемклэ медицинэ колледжим щрегъаджэ, и кандидат диссертаци жыджэру йолэжэ. Унагъуэщлэуэ къащлэхъуа сабиитлым нэхъыжхэм я гъащлэр нэхъри лэплэ кыиушщлэ, ягъухэр егъэин.

Зи къраруи, зэфлэкли, щлэныгъэ, лэзагъи лухуушщлэуэ тегъэпсыхъауэ зи лъагъуэ хъэзыш Сыжажэ Азэмэт ди гуапэщ и мурадхэр кърэхуэплэу, щлэныгъэм, жылагъуэ лэжыгъэм я лъагъэлэплэуэ нэсу, унагъуэ насып щымышщлэуэ куэдрэ псэхуэ. **ЩОДЖЭН** *лэминат.*

Щлэныгъэм и кърэклэуэнур зэлъыта щлэблэ

«Псыпэ зэрыклэуэ псыклэр ироклэуэ», — жыхуалэраш Хъэшыр Светланэрэ абы и кърэуэ Азэмэтрэ я шапхъэр.

Хъэшыр Светлана кърэзымыщлэуэ Къэбэрдей-Балькъэр кърал университетым щыбгъуэтынкыиу. Химие щлэныгъэхэм я доктор, профессор, адыгэ цыхубэ зыпкъэм полимер нанокмполитхэм ехъэллауэ япэу иригъэклэуэ кърэхутэныгъэхэм я фыгъэклэуэ цлэрылуэ хуащ. «Анэм и пщамплэр быным и гъуапэщ», — псалъэжыкыр щыхъэт тохъуэ Азэмэт и анэм и лэщлагъэр кыиушщлэхэм. Илъэс 21-рэ флэкла зымыныбжэ щлалэщлэр щлэныгъэм бидъу «хъэбкъуащ».

— Налшык N 9-нэ курыт школым сыщеджэми художественнэ литературэ фылуэ

слъагъуртэкъым, нэхъыбэу сызэджэр энциклопедие зэмылэужыгъуэхэрэ. КъБКъУ-м и химие къудамэм сызэрыщлэтысхъуэ «Полимерхэмрэ композитхэмрэ» лабораторием сыклуэу щлэздзаш, — жэлэ Азэмэт.

Нэхъуеиншэу щлэныгъэм зезыта щлалэм псори флэгъэщлэгъуэнт. Абы зэман клэщлэуэ кыиушщлэ лабораторием зэрызэщлэуэда лэмэпсымэхэм я лэжыклар. Абы кыиушщлэуэ композитыщлэуэ кърэжыклар папщлэ абы елэжхъэм щлэныгъэм кыиушщлэуэ гупсысэклэуэ щхъэхуэ ялэрэ тегушхуэныгъэ ябгъэдэлъу зэрыщытыр. А щлалэ ныбжьыщлэуэ ехъулэныгъэхэм ушыхэлпэклэуэ, гурылуэгъуэ пщохъу абы егъэджаклэуэфлэхэр щлэгъэкъуэн кыиушщлэуэ хуащ. Иджылызбзэр зэрищлэуэ и фыгъэклэуэ, Азэмэт Дунейпсэу щлэныгъэ конференцим мызэ-мытлэуэ хэташ. Ар щылаш Баку, Турцэм и Бурсэ кълэм, Москва, Санкт-Петербург, Дон лухуэ Ростов, нэгъуэщлэуэ куэдми. 2014 гъэм КъБКъУ-м щеклуэклэ «Умник» зэпеуэм щытеклуаш икли абы утыку кърэлыхъа проектым и гъэзэщлэным мы зэманым йолэжэ.

— Ди лабораторием 3D печатэ зэрэщлэуэ лэмэпсымэ кыиушщлэуэ, абы сыдихъэхаш. Адэклэуэ си щлэныгъэм зезгъэужынуу си гугъэщ а унэтлэныгъэмклэ, — кыиушщлэуэ Азэмэт.

КЪЭРЭНАШЭ
Мадинэ.

Сурэтым итыр: **Нэчэс Анжелик.**

ИСКУССТВЭМРЭ ЛЪЭПКЪ ГУПШЫСЭМРЭ

Къэшъуаклоу орэдыло хъугъэр

Янэ-ятэхэр клэшако фэхъухи, адыгэ къэшъоко ансамблэм Быштэкьо Азэмагъ хэхъагъ. «Мыекъуапэ инэфыльэхэм» зыщигъасэзэ, адыгэ музыкальнэ Іэмэ-псымэху пщынэм, пхъэкычым, шъонтрыным, нэмыклэхэм апыщагъэ хъугъэ. Нысашхэр зэрищэхэзэ, орэдыломэ адежъыуэ иныбджэгъухэм ащыщ къызеушъым, орэд къылоу фежъагъ.

Шулъэгъум фэгъэхыгъэ апэрэ орэдэу дискым тыритхагъэр шыгъупшагъэп, ау ирепертуар хигъэхъажырэп.

Къэбэртэе-Бэлъкъарымрэ Адыгэ Республикэмрэ язаслу-женнэ артистэу Быштэкьо Азэмагъ къыдигъэкыгъэ дискхэм гум иорэд хъугъэу ахэтыр бэ.

— ЗэкІэ сиорэдхэр шлогъэшлэгъонхы, аужырэ илъэсхэм тестхагъэхэм къахэсэгъэхы Тхъабысым Умарэ иорэдэу «Си Адыгееу, сихэку» зыфилорэмрэ Андзэрэкьо Чеслав Ыусыгъэу «Тэ уклорэ, си Гуагу, къэгъэзжымрэ». Орэдым хэлъ гуыц-Іэхэр журналистэу ХъакІэмизэ

Сусанэ къыситыгъэх, ахэр ятэу Бэгъ Нурбый ытхыгъэх. Усэр лъэшэу шлогъэшлэгъон.

— Сшыпхъум фэдэу сэгъэ-лъапІэ Нэгъуцу Саидэ, — ти-зэдэгущыІэгъу лъегъэкІуатэ Быштэкьо Азэмагъ. — Ащ къы-ситыгъэх орэдху «Си Дэхэ-цыкІу», «Зымыгъэгус, зымыгъэ-сэхъу» зыфилорэр. Нэчэс Анжелікэ, Къэбэртэе-Бэлъ-къарым иусакІохэм Іоф адэ-сэшлэ, орэдыклэхэм тамэ ястын симурад.

Кавказым щыпсэурэ лъэпкхэм ямузыкальнэ искусствэ къэзыгъэлъэгъорэ телеканалэу «Я 9-рэ волнам» Урысыем

щеплэх. Тхъамафэ къэс орэдэу нахь агу рыхыгъэхэр къы-хагъэхы. 2014-рэ илъэсым гъогъу 37-рэ Быштэкьо Азэ-магъ апэрэ чыплэр къыфагъэ-шъошагъ. 2015-рэ илъэсым тхъамфэ 43-м апэрэ чыплэр къыдихыгъ. Аужырэ мазэхэм нахь къахагъэщырэр Н. Бэгъымрэ Ч. Андзэрэкьомрэ зэ-даусыгъэу «Тэ уклорэ, си Гуагу, къэгъэзжэ» зыфилорэр ары.

А. Быштэкьом иконцертхэр джырэблагъэ Налчык, Влади-кавказ ащыкІуагъэх. Къэшъуа-клор орэдыло цІэрыло зэрэхъу-гъэр, ятэу Сыхъатбыйрэ янэу Мелэчхъанрэ къащыублагъэу къалэху Рязань, Ярославль, Мурманск ащыщхэм, нэмыкл-хэм агъэшлагъо. Республикэ гимназиер, Мыекъопэ къэра-лыгъо технологическэ универси-тетыр къыуыгъэх. Ятэ Пщыж-хъаблэ щыщ.

— Адыгэ орэдыр, адыгэ ха-

бзэр цыфхэм амышлэху слорэп. Тапэкли нахь дахэ зэрэ-хуштхэм лъэпкэ зэфэхъаф-хэм зэралыгъэлъэсхэм сы-пыл. Концертыклэу згъэхъа-зырыгъэр шлэху сценэхом щалъэгущт, — къытиуагъ А.

Быштэкьом. — Къысэдэлүхэрэм, ситворчествэ зышлогъэ-шлэгъонхэм гъунэ имылэу са-фэраз. Илъэсыклэм пае са-фэгущло.

Сурэтым итыр: **Быштэкьо Азэмагъ.**

Къэлөклэ хэхыгъэ къегъоты

Зэлъэпкъэгъухэм яорэдыло цІэрылоу Дзыбэ Мыхъамэт сценэм къызытехъэклэ, къашъом хилъасэрэп, пчэгур рикІукІырэп. Арэу щытм, искусствэм зыкъы-щыгъотын ыльэкІыгъ.

— Зыгорэ искусствэм къыщыздэхъугъэу цыфхэм алъытэмэ, сафэраз, — ело Хъа-тыгъужыкІуае ща-плугъэ нарт шъаоу Дзыбэ Мыхъамэт. — Орэдыклэхэм ямыза-къоу, тикомпозитор-хэм тапэклэ аусыгъэ-хэри къэсложых.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филар-моние тыгъэгъазэм и 24 — 25-м концер-титлу М. Дзыбэм къы-щытыгъ. Тысыплэ нэклэ залым имылэжъэу пчы-хъэзэхъэхэр кІуа-гъэх. Концертыр зе-зыщагъэху Адыгеим изаслууженнэ журна-листэу ТІэшъу Свет-ланэрэ артистэу Мэ-къулэ Руслъанрэ зэ-рэхъагъэунафыкІыгъэу, концертым цыфхэр къырацэллэхэм фэшІ Дзыбэ Мыхъамэт мэ-къэгъэлүбэ ищыклагъэп.

Орэд пэпчъ къэло-клэ хэхыгъэ къызе-рэфигъотырэр тигуа-пэу къыхэтэгъэхы.

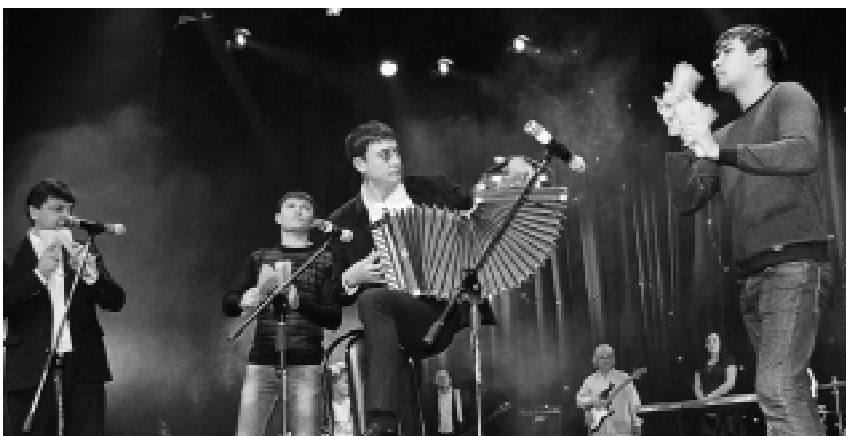
цертым едэлүхэрэм гуахъоу зэхъэхэм ха-гуатэрэр къиотыкІы-гъошлөп.

Дзыбэ Мыхъамэт зыщыц лăкъом фоль-клорыр щагъэляплэ, ятэ ижырэ къэбарэу къылуатэхэрэм уямы-зэщэу уядэлу. Янэу Марыет тызэрэщыгъэ-гъозагъэу, искусств-вэр унагъом гъомы-лапхъэм шыфагъадэ. Мыхъамэт ишъаорэ ипшъашъэрэ концер-тым къыщэщох.

Адыгэ Республикэм ипшынаохэм яфести-валь-зэнэкъокъухэм Дзыбэ Мыхъамэт апэ-рэ чыплэр къащыди-хэу зэп къызэрэхэ-кІыгъэр. Ары. Пщы-наоу ригъажыи, орэ-дыло цІэрыло хъугъэ. ЫшнахыкІэхэу Ан-

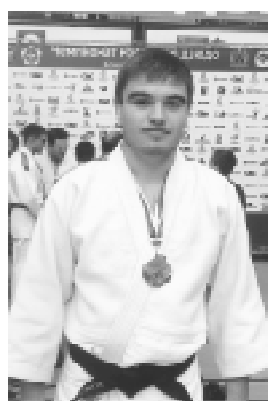
зор, Азэмагъ, Айтэч пчэгум къыдытехъэ-хэшъ, къыдежъыух, пчыхъэзэхъэр къа-гъэдэхэ. Тиреспубликэ имэфэкІхэм М. Дзы-бэр ахэлажъэ. Шэны-шу ар фэхъугъэшъ, уелъэлун ищыкІэгъа-хэп. Шушлэ пчыхъэ-зэхъэхэр блигъэкІы-хэрэп. ГукІэ респуб-ликэм фэлэжъэрэ Дзыбэ Мыхъамэт Іэ-кІыб хэгъэгухэм аща-шлэ. 2016-рэ илъэ-сым телъытэгъэ гу-хэлхэм лъэпкэ гу-пшысэр ахэлъ. Нал-чык, Щэрджэскалэ, фэшъхъафхэм къа-щытыцт концертхэм цыфхэр ягуапэу зэ-ряплъыштхэм тичыхъэ телъ.

Сурэтым итхэр: **Дзыбэ Мыхъамэт пщынэр егъэбзэр-бзэ, ышнахыкІэхэр къыдежъыух.**

ДЗЮДО

Щысэ атырахы

ШъэоцІыкІу
Рустам

Кошхъаблэ къы-щыхъугъэ Дэхъу Азэ-магъ ятэу Бислъан ары иапэрэ трене-рыр. Шъэожъые цы-кІоу дзюдор шлогъэ-шлэгъон хъугъэ, зэнэ-къокъухэм ахэлажъэу ыублагъ. 2015-рэ илъэ-сым А. Дэхъум Уры-сыем иныбжыкІэхэм азэлукІэгъухэм джэрэ медалыр къа-щыдихыгъ. Урысыем и Кубок зыфэбанэм, ящэнэрэ хъугъэ. Ки-лограмм 60-м нэс къэзыщэчирэмэ якуп хэт. Тренерэу Нэпсэу Бислъан ипаш.

ШъэоцІыкІу Руста-мэ, кг 73-рэ, Уры-сыем идышъэ ыкІи итыжыи медалхэр

ДзюдомкІэ Адыгэ Респуб-ликэм ихэшпыкІыгъэ командэ итре-нер шъхъагу, Адыгеим иза-служеннэ тре-нерэу Бастэ Сэ-лымэ мы уахъ-тэм анахъэу ыналэ зыты-ригъэтырэр зэ-нэкъокъухэм гъэхъагъэ ащы-зышпырэ ныб-жыкІэхэм яІэпэІэсэныгъэ зэрэхъагъэхъо-щтыр ары.

Дэхъу
Азэмагъ

къыфагъэшъошагъэх. Джыракъые дэт спорт еджаплэм зыщырега-жъэм, Адыгеим иза-служеннэ тренерэу Акъущ Мыхъамодэ ипэцагъ. Дзюдом щыцІэрыло Беданэ-къо Рэмэзанэ джы ШъэоцІыкІу Рустам ипаш.

Къоджэ спортым щапІугъэ нарт клэлэ-щыдихыгъ. Урысыем ихэшпыкІыгъэ командэ хэ-тых, апшъэрэ еджа-плэхэр къаухыгъэх. Зэнэкъокъухэм ахэ-лэжъэнху гъогъу те-

хэхэ зыхъукІэ, Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо быракъ сы-дигъуи зыдештэ. Ар ашъхъагъ щыбыбатэ-зэ нэпэеплэ сурэт-хэр атырахы.

Тренер цІэрылоу Кобл Якъубэ лъапсэ зыфишпыгъэ Мыекъо-пэ спорт бэнаплэр дунаим нахь цІэры-ло щыхъуным Шъэо-цІыкІу Рустамэ, Дэ-хъу Азэмагъ, нэмыклэ батырхэм ялахышлы хашІыхъэ, ежъхэм анахыжъхэм щысэ атырахы.

**НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТІЛЪ Нурбый.**

Редактор шъхъаІэхэр:

ДЭРБЭ Тимур
ХЪЭШУЦІЭ Мухъэмэд
ТХЪАГЪЭПСЭУ
УцужыкІу

Зэхъыщагъэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащысэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэлхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жугъэм намалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестыанскэр, 236

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэлъыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыплэ гъэІорышлэпІ, зэраушыхъатыгъэ номеры **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кб. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, кб. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхъаІэм иапэрэ гуадзэр — 52-49-44, редактор гуадзэр — пшъэдэкІыжъ зыхырэ секретарыр — 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Пчъагъэр

4015
Индексхэр
52161
52162
Зак. 708